

Βρυξέλλες, 11.9.2024
COM(2024) 404 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση για την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης 2024

**(σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής
Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα)**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενεργειακή πολιτική είναι ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα, την ασφάλεια και την απανθρακοποίηση της Ευρώπης στην πορεία προς την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, καθώς και για την επίτευξη των στόχων μηδενικής ρύπανσης, προστασίας της βιοποικιλότητας και κυκλικής οικονομίας. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σταθερό και φιλόδοξο πλαίσιο ενεργειακής πολιτικής, το οποίο αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι η ενέργεια ευθύνεται για το 75 % περίπου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Το 2023 και το 2024 η Επιτροπή εδραίωσε το πλαίσιο πολιτικής που απαιτείται για την επίτευξη των διεθνών δεσμεύσεών μας και τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα. Με την επίτευξη πολιτικών συμφωνιών για όλους τους βασικούς νομοθετικούς φακέλους της **δέσμης μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 %¹**, η Ευρωπαϊκή Ένωση προετοίμασε μια σαφή πορεία προς την επίτευξη των στόχων της για το 2030.

Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και η χρήση της ενέργειας ως όπλου από τη Ρωσία απειλούν την ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης και, επομένως, την οικονομική της ασφάλεια. Ως απάντηση, η ΕΕ δρομολόγησε το **σχέδιο REPowerEU** για τη σταδιακή απεξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα και έλαβε τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που απαιτούνταν για την επίτευξη ενεργειακής ασφάλειας και τη σταθεροποίηση των αγορών.

Τα τελευταία έτη ο ρυθμός εγκατάστασης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές είναι πρωτόγνωρα υψηλός. Η ΕΕ έχει επίσης μειώσει την εξάρτησή της από το ρωσικό ορυκτό αέριο και η ενέργεια που εξοικονομείται έχει περιορισμένη κατανάλωση. Ωστόσο, η ενεργειακή ασφάλεια της ΕΕ εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις που κυμαίνονται από την εξάρτηση από τις εισαγωγές και τους κινδύνους ασφάλειας έως τις αυξανόμενες απειλές που θέτουν η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία αντιμετωπίζει σημαντική πρόκληση όσον αφορά την ανταγωνιστικότητά της λόγω του αυξανόμενου ανταγωνισμού από την Κίνα, των μεγάλων διαφορών στις τιμές ενέργειας σε σύγκριση με άλλους βιομηχανικούς ανταγωνιστές, όπως τις ΗΠΑ, και των πιθανών στρατηγικών εξαρτήσεων στις τεχνολογίες καθαρής ενέργειας. Ομοίως, οι πολίτες έρχονται αντιμέτωποι με υψηλές ενεργειακές δαπάνες, οι οποίες, σε συνδυασμό με το αυξανόμενο κόστος διαβίωσης, μειώνουν περαιτέρω την αγοραστική τους δύναμη.

Επίσης, ο ρυθμός προσέγγισης των στόχων της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να αυξηθεί περαιτέρω προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξή τους.

Η μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας είναι καίριας σημασίας για ασφαλή, βιώσιμη, ανταγωνιστική και οικονομικά προσιτή ενέργεια για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, ώστε να διατηρηθούν η βιομηχανία (ιδίως οι τομείς της βιομηχανίας και των μεταφορών στους οποίους είναι δύσκολο να μειωθούν οι εκπομπές και οι τομείς καθαρών τεχνολογιών) και οι ποιοτικές θέσεις εργασίας στην ΕΕ, καθώς και για την οικονομική ασφάλεια της Ευρώπης. Το συνολικό γεωοικονομικό πλαίσιο επιτάσσει να επιτευχθούν απτά αποτελέσματα από την Επιτροπή και την ΕΕ.

Για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, η ΕΕ έχει θέσει ως ενδιάμεσο στόχο για το 2030 την καθαρή μείωση των αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % σε σύγκριση με το 1990², με ένα πλήρες πλαίσιο πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα βάσει της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 %, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέστησε ενδιάμεσο κλιματικό στόχο της τάξης του 90 % για το 2040³. Στο πλαίσιο της δέσμευσής μας να είμαστε η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050, **η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της εργάζονται για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, με ορατά θετικά αποτελέσματα για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.**

¹ Η αναθεώρηση της οδηγίας για τη φορολόγηση της ενέργειας συζητείται στο Συμβούλιο.

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119, άρθρο 4.

³ COM(2024) 63 final.

Η ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης αποτιμά την πρόοδο της ΕΕ ως προς την επίτευξη των στόχων της Ενεργειακής Ένωσης, του σχεδίου REPowerEU και της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας σύμφωνα με τους στόχους για την ενέργεια και το κλίμα.

Μετά την περσινή έκθεση σχετικά με την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης⁴ που αφορούσε τις προκλήσεις και τα επιτεύγματα κατά την περίοδο 2020-2023, η φετινή έκθεση ενημερώνει **σχετικά με το πώς η ΕΕ ενέργησε με επιτυχία απέναντι σε πρωτοφανείς εξελίξεις και προκλήσεις** κατά το τελευταίο έτος της θητείας της παρούσας Επιτροπής. Η έκθεση αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι υψηλές φιλοδοξίες για την ενέργεια και το κλίμα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του σχεδίου REPowerEU αποτέλεσαν τη βάση για τη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης. Περιγράφονται επίσης τα μέτρα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Στο δεύτερο μέρος αναλύεται η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την υλοποίηση της Ενεργειακής Ένωσης και στις πέντε διαστάσεις της: απανθρακοποίηση· ενεργειακή απόδοση· ενεργειακή ασφάλεια· εσωτερική αγορά ενέργειας· έρευνα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα.

Κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης — βασικά επιτεύγματα

- **Η ΕΕ έχει εγκρίνει όλους τους βασικούς φακέλους για την ενέργεια και το κλίμα στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 %, συμπεριλαμβανομένων τροποποιήσεων που απορρέουν από το σχέδιο REPowerEU για την ταχεία σταδιακή κατάργηση των εξαρτήσεών μας, και την αναθεώρηση του ΣΕΔΕ της ΕΕ, το οποίο εφαρμόζεται πλέον στις εκπομπές από τις θαλάσσιες μεταφορές, τροποποιεί τους κανόνες για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων με σκοπό την παροχή κινήτρων για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και δίνει στα κράτη μέλη την εντολή να δαπανούν όλα τα έσοδα για κλιματικούς και ενεργειακούς σκοπούς.**
- **Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ έχουν ήδη μειωθεί κατά 32,5 %⁵ σε σύγκριση με το 1990, ενώ η οικονομία της ΕΕ μεγεθύνθηκε κατά περίπου 67 % την ίδια περίοδο, συνεπώς έχει επιτευχθεί αποσύνδεση της ανάπτυξης από τις εκπομπές.**
- **Όσον αφορά τις εκπομπές που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, τα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη της ΕΕ έως τις 2 Απριλίου 2024 δείχνουν μείωση των εκπομπών κατά 15,5 % το 2023 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2022. Με την εξέλιξη αυτήν, οι εκπομπές του ΣΕΔΕ βρίσκονται πλέον περίπου κατά 47 % κάτω από τα επίπεδα του 2005 και έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος για την επίτευξη του στόχου μείωσής τους κατά 62 % το 2030.**
- **Τα μέτρα σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο έχουν αποδώσει καρπούς και οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του αερίου μειώθηκαν δραστικά σε σύγκριση με τις ανώτατες τιμές που καταγράφηκαν το 2022, τόσο στις αγορές χονδρικής όσο και στις αγορές λιανικής. Ωστόσο, παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα.**
- **Η ΕΕ πέτυχε μείωση της ζήτησης αερίου κατά 18 % μεταξύ του Αυγούστου 2022 και του Μαΐου 2024. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση περίπου 138 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων (bcm) αερίου. Με τις κυρώσεις της ΕΕ που απαγόρευαν τις διά θαλάσσης εισαγωγές ρωσικού αργού πετρελαίου και προϊόντων διύλισης πετρελαίου, καθώς και ρωσικού γαιάνθρακα, οι εισαγωγές ρωσικού αερίου (αερίου αγωγών και υγροποιημένου φυσικού αερίου) μειώθηκαν από το 45 % των συνολικών εισαγωγών αερίου της ΕΕ το 2021 σε μόλις 18 % έως τον Αύγουστο του 2024.**
- **Για την ταχεία αντικατάσταση του εφοδιασμού με ρωσικό αέριο και την κατοχύρωση της ενεργειακής ασφάλειας της Ευρώπης βραχυπρόθεσμα, η ΕΕ απευθύνθηκε σε άλλους διεθνείς προμηθευτές. Η Νορβηγία και οι ΗΠΑ έχουν καταστεί οι μεγαλύτεροι προμηθευτές αερίου της ΕΕ —όσον αφορά το αέριο αγωγών και το ΥΦΑ αντίστοιχα— προμηθεύοντας το 34 % και το 18 % των εισαγωγών αερίου στην ΕΕ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024.**
- **Μεταξύ του 2022 και του 2024 ανατέθηκε η υλοποίηση δώδεκα νέων τερματικών σταθμών ΥΦΑ και έξι έργων επέκτασης υφιστάμενων τερματικών σταθμών, αριθμοί που αποτελούν ρεκόρ. Συνολικά, τα εν λόγω έργα αναμένεται να αυξήσουν τη δυναμικότητα εισαγωγής ΥΦΑ της ΕΕ κατά 70 bcm, και να ανέρχονται στα 284 bcm έως το 2024.**

⁴ COM(2023) 650 final.

⁵ Εξαιρουμένων των εκπομπών από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές και τις θαλάσσιες μεταφορές.

- Η ενεργειακή πλατφόρμα της ΕΕ συνέβαλε στην επίτευξη των ενωσιακών στόχων διαφοροποίησης. Προσέλκυσε περισσότερες από 180 εταιρείες ώστε να υποβάλουν προσφορές και έφερε σε επαφή Ευρωπαίους αγοραστές με εξωτερικούς προμηθευτές για περισσότερα από 75 bcm φυσικού αερίου μεταξύ του 2023 και του 2024.
- Τα επίπεδα αποθήκευσης αερίου στην ΕΕ ανέρχονταν στο 59 % της δυναμικότητας την 1η Απριλίου 2024, φθάνοντας σε νέο πρωτοφανές επίπεδο για το τέλος της χειμερινής περιόδου· στις 19 Αυγούστου 2024, δηλαδή πάνω από δύο μήνες πριν από την προθεσμία της 1ης Νοεμβρίου, η ΕΕ πέτυχε τον στόχο του 90 % όσον αφορά τη δυναμικότητα αποθήκευσης αερίου.
- Ο πρώτος ενωσιακός κατάλογος έργων κοινού ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) και έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος (ΕΑΕ)⁶ εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2023 για να συμβάλει στη δημιουργία ενός δικτύου υποδομών σε ολόκληρη την Ευρώπη, το οποίο θα είναι κατάλληλο για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων μας όσον αφορά τη διαφοροποίηση και την απανθρακοποίηση.
- Το σχέδιο δράσης για τα δίκτυα έχει υποβληθεί και θα ανταποκριθεί σε βασικές προκλήσεις όσον αφορά την επέκταση, την ψηφιοποίηση και την καλύτερη χρήση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ.
- Η πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών και η πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ το 2024, θα συμβάλουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της αλυσίδας εφοδιασμού μέσω της διαφοροποίησης των πηγών προμήθειας και στη δημιουργία ισχυρής εγχώριας βάσης παραγωγής για τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών. Οι νέοι εναρμονισμένοι κανόνες της ΕΕ για τον οικολογικό σχεδιασμό θα συμβάλουν επίσης στη μείωση του ενεργειακού κόστους για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και τους Ευρωπαίους πολίτες.
- Η αιολική ενέργεια υπερέβη την παραγωγή από αέριο και κατέστη η δεύτερη μεγαλύτερη πηγή ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ μετά την πυρηνική ενέργεια. Με την εγκατάσταση νέας δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής από ηλιακή ενέργεια της τάξης των 56 GW το 2023, η ΕΕ έχει επιτύχει ένα ακόμα ρεκόρ μετά τα επιπρόσθετα 40 GW που εγκαταστάθηκαν το 2022. Η σωρευτική εγκατεστημένη δυναμικότητα παραγωγής χερσαίας και υπεράκτιας αιολικής ενέργειας στην ΕΕ ήταν συνολικά 221 GW (201 GW χερσαία· 19 GW υπεράκτια), ενώ 16 GW εγκαταστάθηκαν το 2023⁷.
- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Υδρογόνου, η οποία χρηματοδοτείται από το Ταμείο Καινοτομίας του ΣΕΔΕ της ΕΕ, συστάθηκε και διεξήγαγε έναν πρώτο επιτυχημένο γύρο δημοπρασιών της ΕΕ μέσω του οποίου διατέθηκαν σχεδόν 720 εκατ. EUR σε επτά έργα ανανεώσιμου υδρογόνου στην Ευρώπη.
- Στις αρχές Φεβρουαρίου η Επιτροπή δρομολόγησε την ευρωπαϊκή βιομηχανική συμμαχία για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες, η οποία θα επιταχύνει την ανάπτυξη, την επίδειξη και την υλοποίηση των πρώτων έργων μικρών δομοστοιχειωτών αντιδραστήρων στην ΕΕ έως τις αρχές του 2030.
- Η Επιτροπή δημοσίευσε τον Οκτώβριο του 2023 ανακοίνωση για την αναθεώρηση του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών (SET), του κύριου μέσου για την υλοποίηση του πυλώνα έρευνας, καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας της Ενεργειακής Ένωσης.
- Όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), έως τα μέσα Ιουνίου 2024 η ΕΕ είχε εκταμιεύσει πάνω από 240 δισ. EUR στα κράτη μέλη για την εφαρμογή των μέτρων που περιλαμβάνονται στα σχέδιά τους. Πάνω από 184 δισ. EUR έχουν διατεθεί από τα κράτη μέλη για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που σχετίζονται με την ενέργεια από την έναρξη λειτουργίας του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- Τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 συνέχισαν να παρέχουν βασική στήριξη για επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας, και συνολικό ποσό 83 δισ. EUR (συμπεριλαμβανομένης εθνικής συγχρηματοδότησης) έχει διατεθεί για τις προτεραιότητες της Ενεργειακής Ένωσης. Οι καθαρές τεχνολογίες μπορούν να υποστηριχθούν περαιτέρω από τα ταμεία συνοχής με την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη.

⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/projects-common-interest-and-projects-mutual-interest/key-cross-border-infrastructure-projects_el

⁷ Οι πρώτες ενδείξεις (Ember) δείχνουν ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024 περίπου το 50 % της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας προήλθε από ανανεώσιμες πηγές. Επίσης, παράχθηκε περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια από εγκαταστάσεις αιολικής και ηλιακής ενέργειας απ' ό,τι από όλα τα ορυκτά καύσιμα συνδυαστικά.

- Τα μέτρα στήριξης που θεσπίστηκαν με στόχο την ανακούφιση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τις υψηλές τιμές της ενέργειας συνέβαλαν στην άμβλυνση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης στο κόστος διαβίωσης.
- Μολονότι η αξιολόγηση των **προσχεδίων των επικαιροποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ)** τον Δεκέμβριο του 2023 κατέδειξε την αποφασιστικότητα των κρατών μελών να εντείνουν τη δράση τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για την επίτευξη των στόχων της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % και του σχεδίου REPowerEU, υπάρχουν ελλείμματα όσον αφορά τη φιλοδοξία, συμπεριλαμβανομένων εμποδίων και απουσίας ορισμένων συνδέσεων για την ενοποίηση των υποδομών στην πορεία προς την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για το 2030 και για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η Επιτροπή διατύπωσε συστάσεις και συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη για τη στήριξη της έγκαιρης επίτευξης των στόχων της Ένωσης για το 2030 στα τελικά επικαιροποιημένα ΕΣΕΚ.
- Η **στήριξη προς την Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένου του ενεργειακού τομέα της**, εξακολούθησε να αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για την Επιτροπή και τα 27 κράτη μέλη. Ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΠΠΕ) έχει παράσχει περίπου 900 εκατ. EUR για τη στήριξη της Ουκρανίας. Το **Ταμείο Ενεργειακής Στήριξης της Ουκρανίας (UESF)** έχει καθιερωθεί ως βασικό εργαλείο στήριξης για την προμήθεια ενεργειακού εξοπλισμού, όπως την παράδοση χιλιάδων γεννητριών και μετασχηματιστών ισχύος, και κινητοποίησε πάνω από 500 εκατ. EUR έως τον Αύγουστο του 2024. Η **διευκόλυνση της ΕΕ για την Ουκρανία**, με προϋπολογισμό ύψους 50 δισ. EUR, η οποία υποστηρίζεται από το σχέδιο για την Ουκρανία, θα παρέχει σταθερή χρηματοδότηση για τη στήριξη της ανάκαμψης της Ουκρανίας και την ενίσχυση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης έως το 2027, καθώς και χωριστή χρηματοδότηση ύψους 96 εκατ. EUR προς το UESF, με πρόσθετα κονδύλια για τη χεμερινή περίοδο του 2024, για την παροχή στήριξης στο ενεργειακό σύστημα της Ουκρανίας.
- Η ΕΕ συνέχισε τις **διεθνείς διπλωματικές προσπάθειες στον τομέα της ενέργειας και του κλίματος** για τη διαφοροποίηση των εισαγωγών ενέργειας και την ενίσχυση των σχέσεων με διεθνείς εταίρους, καθώς και για τη στήριξη των εταίρων της κατά τη μετάβασή τους και την πρόσβασή τους σε ενέργεια. Κατά την 28η διάσκεψη των μερών της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, η ΕΕ ανακοίνωσε την παγκόσμια δέσμευση για τριπλασιασμό της δυναμικότητας ανανεώσιμης ενέργειας και διπλασιασμό του ρυθμού βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης έως το 2030, η οποία έχει εγκριθεί από 132 χώρες, και οι στόχοι της έχουν αναγνωριστεί με την απόφαση για τον πρώτο παγκόσμιο απολογισμό. Επιπρόσθετα, κατά την εν λόγω 28η διάσκεψη για την κλιματική αλλαγή, η ΕΕ δεσμεύτηκε να καταργήσει σταδιακά τις μη αποδοτικές επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων και ανακοίνωσε τη δέσμευση της «Ομάδας Ευρώπη» να διαθέσει πάνω από 20 δισ. EUR για την πρωτοβουλία Αφρικής-ΕΕ για την πράσινη ενέργεια (AEGEI)⁸ στο πλαίσιο της δέσμης επενδυτικών μέτρων Αφρικής-Ευρώπης της Global Gateway (Παγκόσμια Πύλη). Ταυτόχρονα, 25 χώρες, συμπεριλαμβανομένων 12 κρατών μελών, δεσμεύτηκαν επίσης να τριπλασιάσουν τη δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής από πυρηνική ενέργεια έως το 2050.
- Η ΕΕ ηγείται των παγκόσμιων προσπαθειών για τη **μείωση των εκπομπών μεθανίου** από τον τομέα της ενέργειας μέσω της παγκόσμιας δέσμευσης για το μεθάνιο. Η συνέχειά της, η **πρωτοβουλία για τη μείωση του μεθανίου οργανικής προέλευσης (LOW-Methane)**, η οποία αφορά τις εκπομπές μεθανίου από τον τομέα των αποβλήτων, δρομολογήθηκε στο πλαίσιο της 29ης διάσκεψης των μερών της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή. Επίσης, η ΕΕ συνέχισε να διαδραματίζει καίριο ρόλο στην **Αποστολή καινοτομίας**, το βασικό παγκόσμιο φόρουμ της για την τόνωση της δράσης και των επενδύσεων στην έρευνα, την ανάπτυξη και την επίδειξη, ώστε η καθαρή ενέργεια να καταστεί οικονομικά προσιτή, ελκυστική και προσβάσιμη για όλους.

⁸ Η AEGEI είναι μια πρωτοβουλία της «Ομάδας Ευρώπη» υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία έχει δεσμεύσει 3,4 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις μεταξύ του 2021 και του 2027, και υποστηρίζεται από 12 κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία), καθώς και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ). Αυτή η πρωτοβουλία της «Ομάδας Ευρώπη» αποσκοπεί στη στήριξη της αύξησης της δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Αφρική κατά τουλάχιστον 50 GW και στην παροχή πρόσβασης σε ηλεκτρική ενέργεια σε τουλάχιστον 100 εκατομμύρια ανθρώπους έως το 2030.

- Ομοίως, ο ρόλος της ΕΕ ήταν καίριας σημασίας για την έγκριση του **παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ** με σκοπό την αντιμετώπιση της απώλειας βιοποικιλότητας, η οποία είναι απαραίτητη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτή.

2. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ REPOWEREU

Τον Μάιο του 2022 η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για σταδιακή απεξάρτηση της Ευρώπης από τις εισαγωγές ενέργειας από τη Ρωσία το συντομότερο δυνατόν με την έγκριση του [σχεδίου REPowerEU](#). Στόχος ήταν η ταχεία μείωση της εξάρτησης της ΕΕ από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα όχι μόνο με την εξοικονόμηση ενέργειας και τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού μας, αλλά ιδίως με την επιδίωξη του μακροπρόθεσμου στόχου για ταχεία προώθηση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, μέσω της επιτάχυνσης της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μέτρων ενεργειακής απόδοσης, με τη συνένωση των δυνάμεων για την επίτευξη ενός πιο ανθεκτικού ενεργειακού συστήματος και μιας πραγματικής Ενεργειακής Ένωσης. Το ίδιο αίτημα είχαν προβάλλει και οι πολίτες στο πλαίσιο της [Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης](#)⁹.

Παράλληλα, η ΕΕ ενέκρινε τους περισσότερους από τους φακέλους της δέσμης μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % και του σχεδίου REPowerEU για το κλίμα και την ενέργεια, καθιστώντας δυνατή την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, όπως αυτοί ενισχύθηκαν με το σχέδιο REPowerEU. Η εξέλιξη αυτή είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της Ευρώπης σε τροχιά κλιματικής ουδετερότητας, την επίτευξη προόδου ως προς την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της οικονομίας της ΕΕ, ενόψει ενός παγκόσμιου αγώνα δρόμου στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών. Επίσης, μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, η Επιτροπή βοήθησε¹⁰ 17 κράτη μέλη να εφαρμόσουν το σχέδιο REPowerEU μέσω του προσδιορισμού μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη σταδιακή κατάργηση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία.

Χάρη στις δράσεις που έχουν ήδη αναληφθεί και στην ενότητα και αποφασιστικότητα που επέδειξε για την αντιμετώπιση της κρίσης, η ΕΕ έχει, μέχρι στιγμής, **υπερβεί συλλογικά τους περισσότερους από τους βραχυπρόθεσμους στόχους του σχεδίου REPowerEU, όπως τη δραστική μείωση των εισαγωγών από τη Ρωσία**, και έχει λάβει έγκαιρα μέτρα τα οποία δημιουργούν μια στερεή βάση για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων και πιο μακροπρόθεσμων **στόχων** της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Ωστόσο, παρά τις αυξημένες φιλοδοξίες, εξακολουθούν να απαιτούνται προσπάθειες σύμφωνα με την αξιολόγηση από την Επιτροπή των προσχεδίων των επικαιροποιημένων ΕΣΕΚ που υποβλήθηκαν το 2023, καθώς εντοπίστηκε έλλειμμα φιλοδοξίας όσον αφορά την επίτευξη των στόχων για το κλίμα, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση για το 2030¹¹. Επίσης, μόνο 10 κράτη μέλη έχουν υποβάλει τελικά σχέδια έως σήμερα, κάτι που προκαλεί μεγάλη ανησυχία.

2.1. Εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση των εισαγωγών ρωσικών ορυκτών καυσίμων

⁹ Κυρίως η πρόταση 18: «Μείωση της εξάρτησης της ΕΕ από ξένους παράγοντες στον τομέα της ενέργειας».

¹⁰ [Supporting REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe \(Στήριξη του σχεδίου REPowerEU: οικονομικά προσιτή, ασφαλής και βιώσιμη ενέργεια για την Ευρώπη\) — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](#)

¹¹ Η αξιολόγηση ενδέχεται να μεταβληθεί μετά τα τελικά επικαιροποιημένα ΕΣΕΚ που θα υποβληθούν από τα κράτη μέλη έως τις 30 Ιουνίου 2024.

Οι άμεσες δράσεις επικεντρώθηκαν στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης ως του καθαρότερου και φθηνότερου τρόπου αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης. Οι δράσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου REPowerEU κατέστησαν δυνατή μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις ζήτησης αερίου στην ιστορία.

Παράλληλα με τις κυρώσεις της ΕΕ που απαγόρευαν τις διά θαλάσσης εισαγωγές ρωσικού αργού πετρελαίου και προϊόντων διύλισης πετρελαίου¹², καθώς και ρωσικού γαιάνθρακα, **οι εισαγωγές ρωσικού αερίου (αερίου αγωγών και ΥΦΑ) μειώθηκαν από το 45 % των συνολικών εισαγωγών αερίου της ΕΕ το 2021 σε μόλις 18 % κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024 (από 150,2 σε 25,4 bcm), και η ετήσια ποσότητα που εισήχθη το 2023 ήταν μειωμένη κατά 72 % σε σύγκριση με το 2021.** Πρόκειται για σημαντικά επιτεύγματα, τα οποία θέτουν την ΕΕ σε τροχιά σταδιακής κατάργησης των εισαγωγών ρωσικών ορυκτών καυσίμων το συντομότερο δυνατόν. Αυτό είχε επίσης σημαντικές επιπτώσεις στη Ρωσία, της οποίας τα έσοδα από την πώληση τόσο αερίου αγωγών όσο και ΥΦΑ στην ΕΕ μειώθηκαν κατά ποσοστό άνω του 70 % από την κορύφωση της κρίσης το 2022. Πρόσφατα, ελήφθησαν μέτρα που στοχεύουν ειδικότερα στα έσοδα της Ρωσίας από το ΥΦΑ. Μετά τη **14η δέσμη κυρώσεων** που εγκρίθηκε στις 24 Ιουνίου 2024, **η ΕΕ θα απαγορεύσει τις υπηρεσίες επαναφόρτωσης ρωσικού ΥΦΑ στο έδαφος της ΕΕ για σκοπούς μεταφόρτωσης σε τρίτες χώρες και θα απαγορεύσει νέες επενδύσεις, καθώς και την παροχή αγαθών, τεχνολογιών και υπηρεσιών για την ολοκλήρωση ρωσικών έργων ΥΦΑ υπό κατασκευή, όπως των έργων Arctic LNG 2 και Murmansk LNG.**

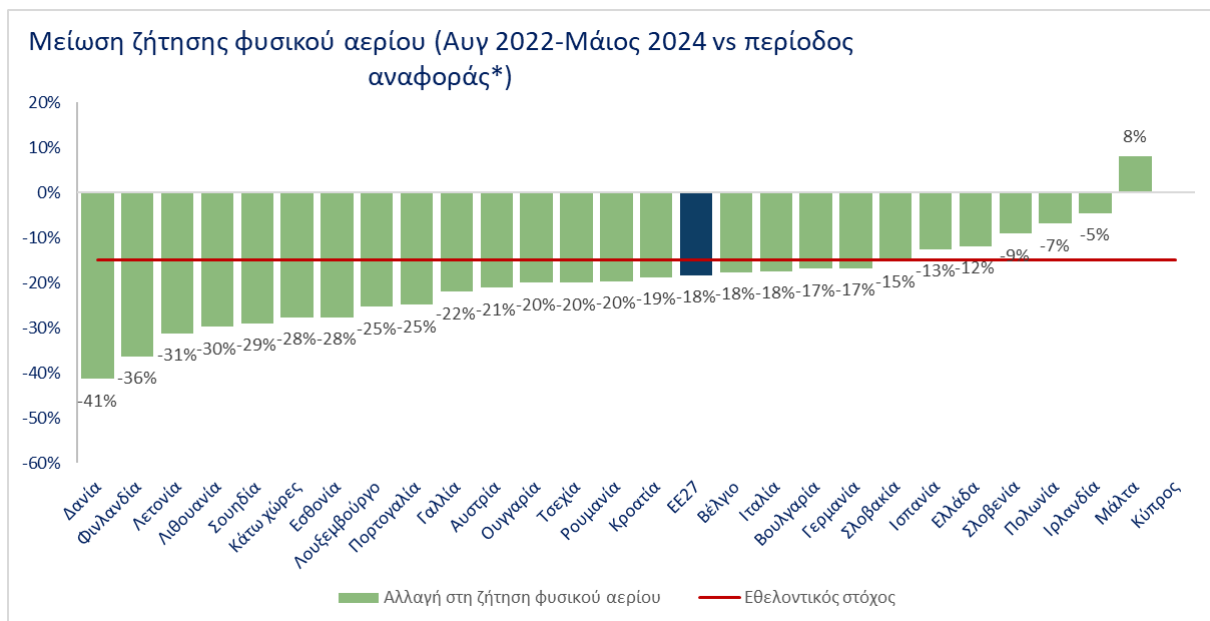
Η ΕΕ έχει υπερβεί τον οικείο εθελοντικό στόχο μείωσης της ζήτησης αερίου κατά 15 %, όπως αυτός ορίστηκε στον **κανονισμό έκτακτης ανάγκης για συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου σε επίπεδο ΕΕ**¹³. Συνολικά, η ΕΕ μείωσε την οικεία ζήτηση αερίου κατά 18 % από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάιο του 2024, εξοικονομώντας 138 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα (bcm) αερίου¹⁴. Η εν λόγω μείωση αποτελεί το συνδυασμένο αποτέλεσμα των προσπάθειών των κρατών μελών, των επιχειρήσεων και των πολιτών, οι οποίες συνέβαλαν στην αποφυγή ελλείψεων εφοδιασμού και στην κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού. Οι προσπάθειες μείωσης της ζήτησης αερίου παρατάθηκαν με σύσταση του Συμβουλίου¹⁵.

¹²Ως εκ τούτου, μόνο το 3 % του συνόλου των εισαγωγών αργού πετρελαίου στην ΕΕ τον Φεβρουάριο του 2024 προήλθε από τη Ρωσική Ομοσπονδία, έναντι ποσοστού 27,2 % το δεύτερο τρίμηνο του 2022. Οι προοπτικές για την ασφάλεια του εφοδιασμού με πετρέλαιο και τις τιμές του πετρελαίου είναι σταθερές, καθώς η στενότητα της αγοράς εξισορροπήθηκε εν μέρει από την αύξηση της παραγωγής από χώρες εκτός ΟΠΕΚ+, κυρίως από τις ΗΠΑ. Ωστόσο, οι γεωπολιτικές εντάσεις στη Μέση Ανατολή και στην Ουκρανία αναδεικνύουν την ευπάθεια των παγκόσμιων αγορών πετρελαίου. Πρόσφατα, η ΕΕ ενέκρινε τη 14η δέσμη κυρώσεων, οι οποίες στοχεύουν σε δεξαμενόπλοια που αποτελούν μέρος του σκιώδους στόλου της Ρωσίας.

¹³ COM(2022) 361 — Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου.

¹⁴ Πηγή: Eurostat.

¹⁵ C/2024/2476.

Γράφημα 1. Μείωση της ζήτησης φυσικού αερίου¹⁶

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή με βάση την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία

Επιπλέον, η ΕΕ ενέκρινε ταχέως **υποχρεωτικούς στόχους πλήρωσης των εγκαταστάσεων αποθήκευσης αερίου**, ώστε να παραμείνει προετοιμασμένη για τις χειμερινές περιόδους του 2023 και του 2024, παρέχοντας ισχυρή διαβεβαίωση τόσο για την ασφάλεια του εφοδιασμού όσο και για την αγορά. Σύμφωνα με τον κανονισμό για την αποθήκευση αερίου¹⁷, οι υπόγειες εγκαταστάσεις αποθήκευσης αερίου των κρατών μελών έπρεπε να έχουν πληρωθεί τουλάχιστον στο 80 % της χωρητικότητάς τους έως την 1η Νοεμβρίου 2022, με αύξηση της απαίτησης στο 90 % από το 2023 και μετά. Την 1η Απριλίου 2024 τα επίπεδα αποθήκευσης αερίου ανέρχονταν στο 59 % της χωρητικότητας, επίπεδο πρωτοφανές για το τέλος της χειμερινής περιόδου, και στις 19 Αυγούστου, πάνω από δύο μήνες πριν από την προθεσμία της 1ης Νοεμβρίου, η ΕΕ πέτυχε τον στόχο πλήρωσης του 90 % της χωρητικότητας αποθήκευσης.

Με την πάροδο των ετών, η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, έχει επίσης πραγματοποιήσει συνεργατικό έργο και ισχυρό συντονισμό, ιδίως μέσω της ομάδας συντονισμού για το αέριο και της ομάδας συντονισμού για την ηλεκτρική ενέργεια, ώστε να **διασφαλιστεί η ετοιμότητα της ΕΕ για τον χειμώνα** σε πνεύμα ενότητας και αλληλεγγύης.

Αμφότερα τα μέτρα, σε συνδυασμό με τη **δέσμη προσαρμογής στον στόχο του 55 %** και τις **νομοθετικές πρωτοβουλίες έκτακτης ανάγκης**¹⁸, έχουν συμβάλει στη σταθεροποίηση των τιμών της ενέργειας. Μολονότι οι τιμές λιανικής του αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας εξακολουθούν να είναι υψηλότερες από τα προ κρίσης επίπεδα, έχουν μειωθεί σημαντικά σε σύγκριση με τα ανώτατα επίπεδα του 2022.

¹⁶ Ως περίοδος αναφοράς ορίζεται ο μέσος όρος των προηγούμενων 5 ετών για την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάιο του 2023 (όπως ορίζεται στον κανονισμό για τη μείωση της ζήτησης). Ως εκ τούτου, για το διάστημα Αυγούστου-Δεκεμβρίου η περίοδος αναφοράς είναι τα έτη 2017-2021, αλλά για το διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου είναι τα έτη 2018-2022.

¹⁷ COM(2022) 135 — Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1938.

¹⁸ COM(2022) 473 — Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, COM(2022) 549 — Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2576 του Συμβουλίου, COM(2022) 668 — Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2758 του Συμβουλίου.

Τα εν λόγω μέτρα έκτακτης ανάγκης συνδυάστηκαν με σημαντική πρόοδο ως προς την επίτευξη των πιο μακροπρόθεσμων στόχων της ΕΕ, ευθυγραμμίζοντας τη βασική νομοθεσία προσαρμογής στον στόχο του 55 % με την αυξημένη φιλοδοξία του σχεδίου REPowerEU.

Μετά την έκδοση της αναδιατυπωμένης **οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση** τον Σεπτέμβριο του 2023, η Επιτροπή εξέδωσε σειρά **συστάσεων** για να διασφαλίσει την εφαρμογή και να συνδράμει τα κράτη μέλη στη διαδικασία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Η Επιτροπή συμμετέχει επίσης ταχέως στην εφαρμογή της **οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων** που εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2024, η οποία θα καταστήσει γρήγορα δυνατή την απανθρακοποίηση του κτιριακού μας δυναμικού, το οποίο εξακολουθεί να ευθύνεται για το 40 % περίπου της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας της ΕΕ, και τελικά θα αυξήσει την ενεργειακή μας ασφάλεια και θα μειώσει την εξάρτησή μας από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα. Η **ευρωπαϊκή αποστολή για κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις** συνέχισε να συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων εξοικονόμησης ενέργειας του σχεδίου REPowerEU. Τριάντα τρεις πόλεις έχουν πλέον λάβει το σήμα της αποστολής, το οποίο αναγνωρίζει τα κλιματικά μέτρα και το επενδυτικό σχέδιο που εφαρμόζουν για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2030.

2.2. Ταχεία προώθηση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας

Κατά τη διάρκεια του 2023 και του 2024 η ΕΕ σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την προώθηση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας με την έγκριση, από τους συννομοθέτες, βασικής νομοθεσίας στο πλαίσιο της **δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 %**¹⁹ και τον καθορισμό σημαντικών οροσήμων για την επίτευξη των **στόχων του REPowerEU**.

Ειδικότερα, η **επέκταση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** βρισκόταν στο επίκεντρο του στόχου του σχεδίου REPowerEU για τη δημιουργία ενός ασφαλούς και απανθρακοποιημένου ενεργειακού συστήματος στην ΕΕ. Τα τελευταία στοιχεία δείχνουν άριστα αποτελέσματα με την αύξηση της εγκατεστημένης **δυναμικότητας παραγωγής από αιολική και ηλιακή ενέργεια** κατά 36 % μεταξύ του 2021 και του 2023²⁰, μέσω της οποίας εξοικονομήθηκαν περίπου 35 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα (bcm) αερίου σε διάστημα 2 ετών. Με την εγκατάσταση **νέων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ηλιακή ενέργεια δυναμικότητας 56 GW** το 2023²¹, η ΕΕ έχει επιτύχει **ένα ακόμα ρεκόρ** μετά τα επιπρόσθετα 40 GW που εγκαταστάθηκαν το 2022. Τα στοιχεία αυτά αντιπροσωπεύουν σημαντικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά απαιτείται περαιτέρω επιτάχυνση για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου REPowerEU στο πλαίσιο της **στρατηγικής της ΕΕ για την ηλιακή ενέργεια**²² και για την επίτευξη συνολικής δυναμικότητας τουλάχιστον 700 GW έως το 2030, σε σχέση με τα εκτιμώμενα 263 GW που εγκαταστάθηκαν στο τέλος του 2023. Τα

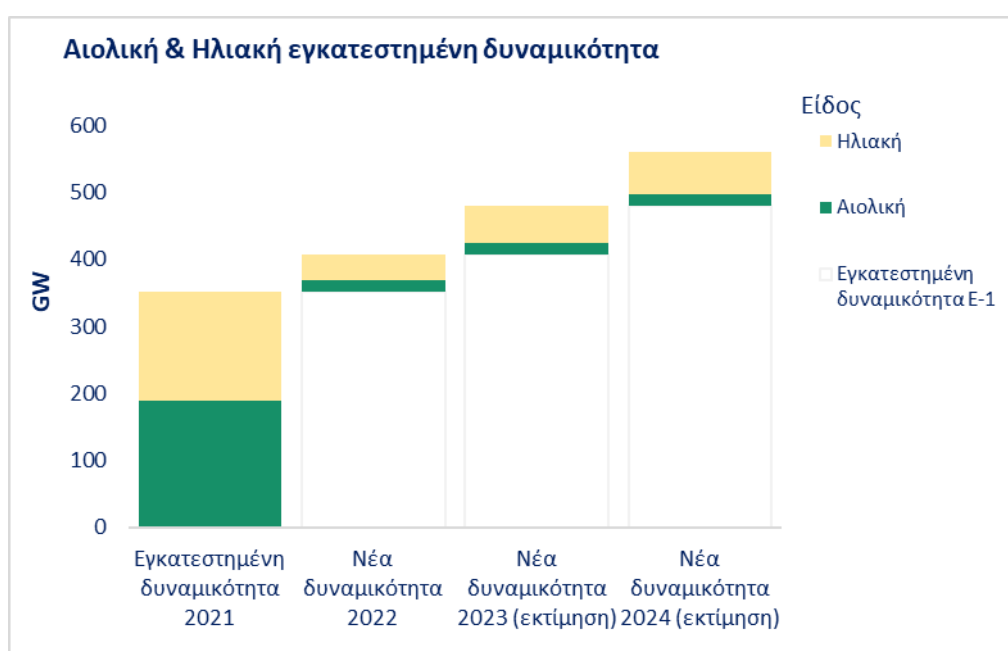
¹⁹ [Οδηγία \(ΕΕ\) 2024/1275](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (αναδιατύπωση)· [οδηγία](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου, και με την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και την κατάργηση της οδηγίας 2009/73/EK (αναδιατύπωση)· [κανονισμός](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμου αερίου, φυσικού αερίου και υδρογόνου, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1227/2011, (ΕΕ) 2017/1938, (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2022/869 και της απόφασης (ΕΕ) 2017/684 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 715/2009 (αναδιατύπωση). Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2405 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για βιώσιμες αεροπορικές μεταφορές (ReFuelEU aviation)· κανονισμός (ΕΕ) 2023/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2023, για τη χρήση ανανεώσιμων καυσίμων και καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στις θαλάσσιες μεταφορές και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/16/EK.

²⁰ Εκτιμήσεις του κλάδου.

²¹ Solar Power Europe.

²² [EUR-Lex - 52022DC0221 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

τελευταία έτη η ΕΕ έχει αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της στήριξης του ευρωπαϊκού τομέα κατασκευής φωτοβολταϊκών, εγκαινιάζοντας την **ευρωπαϊκή συμμαχία για τον κλάδο των ηλιακών φωτοβολταϊκών**²³, εγκρίνοντας **χάρτη για την ηλιακή ενέργεια (Solar Charter)** και συστήνοντας μια **σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, κοινού προγραμματισμού, για τη στήριξη των συντονισμένων προσπάθειών της στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας**. Όσον αφορά την **αιολική ενέργεια**, το 2023 εγκαταστάθηκαν στην ΕΕ 16 GW νέας δυναμικότητας, με αποτέλεσμα η συνολική δυναμικότητα να ανέρχεται σε 221 GW²⁴. Παρόλο που η εξέλιξη αυτή δείχνει ικανοποιητική πρόοδο, ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να αυξήσει τον ρυθμό εγκατάστασης για να επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχοι της ΕΕ για την ανανεώσιμη ενέργεια, πρόκληση στην οποία η Επιτροπή ανταποκρίθηκε με την έγκριση της **δέσμης μέτρων για την αιολική ενέργεια**²⁵, επιδιώκοντας παράλληλα την ισορροπημένη υλοποίηση σε συνεργασία με τον ντόπιο πληθυσμό, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να τεθεί υπό αμφισβήτηση η ενεργειακή μετάβαση λόγω ανησυχών σχετικά με το τοπίο, τη βιοποικιλότητα, την πολιτιστική κληρονομιά και τον τρόπο ζωής, ιδίως σε αγροτικές περιοχές.

Γράφημα 2. Εγκατεστημένη δυναμικότητα παραγωγής αιολικής και ηλιακής ενέργειας

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή με βάση στοιχεία της Eurostat, της WindEurope, της Solar Power Europe

Με βάση τις φιλοδοξίες και τις προβλέψεις που καθορίζονται στα προσχέδια των επικαιροποιημένων εθνικών σχεδίων των κρατών μελών της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα που υποβλήθηκαν την περίοδο 2023/24, η παραγωγή βιοαερίου και βιομεθανίου θα μπορούσε να ανέλθει σε 30-32 bcm έως το 2030. Μολονότι αυτό σκιαγραφεί μια θετική τάση, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου του σχεδίου REPowerEU για παραγωγή 35 bcm ετησίως έως το 2030. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία που δηλώθηκαν από τη βιομηχανία για το 2022, η συνδυασμένη παραγωγή

²³ [Αρχική σελίδα — Ευρωπαϊκή συμμαχία για τον κλάδο των ηλιακών φωτοβολταϊκών \(solaralliance.eu\)](https://solaralliance.eu).

²⁴ WindEurope.

²⁵ Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την αιολική ενέργεια [COM(2023) 669 final] και ανακοίνωση σχετικά με την υλοποίηση των φιλοδοξιών της ΕΕ για την υπεράκτια ανανεώσιμη ενέργεια [COM(2023) 668 final]

βιοαερίου και βιομεθανίου ανήλθε σε 21 bcm, εκ των οποίων περίπου 4,2 bcm ήταν βιομεθάνιο, η παραγωγή του οποίου ανήλθε σε 5,2 bcm το 2024²⁶.

Η **αγορά αντλίων θερμότητας** αναπτύσσεται κατά την τελευταία δεκαετία, καταγράφοντας επιτάχυνση το 2021 και το 2022, η οποία σχετίζεται με τις τιμές του αερίου και τον πόλεμο στην Ουκρανία: οι πωλήσεις αυξήθηκαν από περίπου 700 000 μονάδες το 2015 σε 1,5 εκατομμύρια το 2020 και σε 2,75 εκατομμύρια το 2022²⁷. Το 2023 οι πωλήσεις διατηρήθηκαν σε παρόμοια επίπεδα (2,77 εκατομμύρια μονάδες)²⁸, καθώς επλήγησαν από τη μείωση των τιμών του αερίου και την ύφεση του κατασκευαστικού τομέα. Παρά τη σταθερή αυτήν ανάπτυξη, οι πωλήσεις λεβήτων ορυκτών καυσίμων εξακολουθούν να κυριαρχούν στην αγορά εξοπλισμού θέρμανσης.

Όσον αφορά το υδρογόνο, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για τους τομείς της βιομηχανίας και των μεταφορών στους οποίους είναι δύσκολο να μειωθούν οι εκπομπές, η Ευρώπη έχει εξαγγείλει τη μεγαλύτερη σειρά έργων υδρογόνου στον κόσμο, η οποία επικαιροποιήθηκε πρόσφατα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συμμαχίας για το καθαρό υδρογόνο. Έως το τέλος του 2024 η ΕΕ θα μπορούσε να επιτύχει νέα δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρολυτικών κυψελών της τάξης των 0,8 GW. Επίσης, από τον Σεπτέμβριο του 2023 οι Ευρωπαίοι βιομηχανικοί καταναλωτές έχουν προκηρύξει διαγωνισμούς για την προμήθεια περίπου 1 εκατομμυρίου τόνων ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών²⁹. Παρά την πρόσφατη αύξηση των περατωμένων έργων και των τελικών επενδυτικών αποφάσεων που έχουν ληφθεί, πολύ λίγα έργα εξακολουθούν να προχωρούν πέρα από το σημείο της τελικής επενδυτικής απόφασης στην πλευρά της προσφοράς, κυρίως λόγω της χαμηλότερης από την αναμενόμενη ζήτησης για πράσινο υδρογόνο. Η έγκριση των τεσσάρων κυμάτων σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (δηλ. των έργων Hy2Tech, Hy2Use, Hy2Infra και Hy2Move) που αντιστοιχούν σε δημόσια επένδυση ύψους 18,9 δισ. EUR θα στηρίξει την υλοποίηση έργων μεγάλης κλίμακας. Για την τόνωση τόσο της ζήτησης όσο και της προσφοράς, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Υδρογόνου διεξήγαγε την πρώτη δημοπρασία ανανεώσιμου υδρογόνου σε επίπεδο ΕΕ μέσω του Ταμείου Καινοτομίας, το οποίο χρηματοδοτείται από έσοδα του ΣΕΔΕ της ΕΕ, με προϋπολογισμό 800 εκατ. EUR. Η δημοπρασία προσέλκυσε 132 προσφορές για δυναμικότητα παραγωγής ανανεώσιμου υδρογόνου συνολικού ύψους 8,8 εκατομμυρίων τόνων και τους επιζητούμενους προαγοραστές της, οι οποίοι θα τεθούν σε λειτουργία το αργότερο έως το 2029. Τα επτά έργα που ανατέθηκαν αναμένεται να παράγουν 1,6 εκατομμύρια τόνους ανανεώσιμου υδρογόνου κατά τα πρώτα 10 έτη λειτουργίας. Η Επιτροπή σχεδιάζει να διοργανώσει δεύτερη δημοπρασία πριν από το τέλος του έτους, με αυξημένο προϋπολογισμό ύψους 1,2 δισ. EUR, για τη στήριξη του ευρωπαϊκού βιομηχανικού οικοσυστήματος υδρογόνου. Η ευρωπαϊκή δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρολυτικών κυψελών αυξήθηκε από 4,2 GW το 2022 σε 6,8 GW το 2023 και αναμένεται να φτάσει τα 12,4 GW έως το τέλος του 2024³⁰. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή επεξεργάζεται πιλοτικό μηχανισμό για τη στήριξη της ανάπτυξης της **ευρωπαϊκής αγοράς υδρογόνου** και τη δημιουργία διαφάνειας στην αγορά. Ο μηχανισμός θα τεθεί σε εφαρμογή για πέντε έτη και θα αποτελεί μέρος της **Ευρωπαϊκής Τράπεζας Υδρογόνου**. Επίσης, οι στρατηγικές προτεραιότητες και δράσεις που υλοποιούνται για την κατασκευή ή τη λειτουργία

²⁶ Τελευταίος χάρτης για το βιομεθάνιο που δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοαερίου www.europeanbiogas.eu/european-biomethane-map-2024/.

²⁷ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Πρόοδος όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των τεχνολογιών καθαρής ενέργειας» [COM(2023) 652 final].

²⁸ Ευρωπαϊκή ένωση αντλίων θερμότητας (EHPA), Market Report 2024, περιορίζεται στις χώρες AT, BE, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, NL, PL, PT, SE, SK. Συμπεριλαμβάνονται κυρίως αντλίες θερμότητας για θέρμανση χώρων και ζεστό νερό οικιακής χρήσης.

²⁹ ΔΟΕ (2024) Global Hydrogen Review.

³⁰ Στοιχεία από την έκθεση της BloombergNEF για την παραγωγή ηλεκτρολυτικών κυψελών του 2024, της 26ης Μαρτίου 2024.

τουλάχιστον 50 κοιλάδων υδρογόνου³¹ έως το 2030 στην ΕΕ σκιαγραφούν συνοπτικά τις προσπάθειες της ΕΕ για τη δημιουργία αγοράς υδρογόνου³². Μολονότι η πρόοδος ως προς τη δημιουργία αγοράς υδρογόνου σε ευρωπαϊκή κλίμακα έχει αναγνωριστεί από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ), μια έκθεση που δημοσιεύτηκε πρόσφατα επισημαίνει ζητήματα σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, όπως την ανάγκη συμπλήρωσης του κανονιστικού πλαισίου με την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης για το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών³³.

Επιπρόσθετα σε αυτές τις τομεακές δράσεις, τον Δεκέμβριο του 2023 το Συμβούλιο συμφώνησε να **παρατείνει ορισμένα μέτρα έκτακτης ανάγκης σχετικά με την αδειοδότηση**, με στόχο τη συντόμευση και την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης για έργα ανανεώσιμης ενέργειας. Τον Μάιο του 2024 εγκρίθηκε μια νέα «δέσμη», η οποία περιλαμβάνει τρία στοχευμένα μέτρα για την περαιτέρω επιτάχυνση της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ΕΕ: σύσταση και καθοδήγηση της Επιτροπής σχετικά με τον σχεδιασμό των **δημοπρασιών για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας**³⁴, επικαιροποιημένη σύσταση και καθοδήγηση σχετικά με την επιτάχυνση των **διαδικασιών αδειοδότησης** για έργα ανανεώσιμης ενέργειας³⁵ και καθοδήγηση σχετικά με τον καθορισμό **περιοχών επιτάχυνσης της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**. Στα τέλη του 2023 η Επιτροπή δρομολόγησε πρωτοβουλία για τη στήριξη της έγκαιρης μεταφοράς της αναθεωρημένης οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στα κράτη μέλη (Accele-RES)³⁴, η οποία περιλάμβανε διμερείς συσκέψεις με τα κράτη μέλη για τη συζήτηση της προόδου όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και τον εντοπισμό δύσκολων τομέων στους οποίους η Επιτροπή μπορεί να προσφέρει στήριξη. Στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν αντιμετωπίσει περίπου το 60 % των φραγμών που σχετίζονται με τη διαδικασία και που έχουν εντοπιστεί στις εθνικές διαδικασίες αδειοδότησης. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά δεν επιλύουν όλα τα προβλήματα. Η ανεπάρκεια του προσωπικού ή των ικανοτήτων των δημόσιων διοικήσεων για τη χορήγηση αδειών εξακολουθεί να αποτελεί βασικό ζήτημα. Η Επιτροπή καλεί συνεχώς τα κράτη μέλη να ενισχύσουν αυτές τις ικανότητες.

Για να ενισχυθεί η προβολή και η προβλεψιμότητα για ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, δρομολογήθηκε στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων μια **πλατφόρμα δημοπρασιών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε επίπεδο ΕΕ**, με στόχο την ενοποίηση των πληροφοριών σχετικά με τις προγραμματισμένες δημοπρασίες ανανεώσιμης ενέργειας σε όλες τις χώρες της ΕΕ.

Επιπρόσθετα, για να αντιμετωπιστούν οι κύριες προκλήσεις όσον αφορά την επέκταση, την ψηφιοποίηση και την καλύτερη χρήση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των διασυννοριακών διασυνδέσεων —οι οποίες αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της Ενεργειακής Ένωσης— η Επιτροπή δημοσίευσε τον Νοέμβριο **σχέδιο δράσης για τα δίκτυα**³⁵, το οποίο το Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του τον Μάιο του 2024, κάλεσε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ταχέως.

Το σχέδιο προσδιορίζει συγκεκριμένες και εξατομικευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση του κρίσιμου ζητήματος της βελτίωσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για έργα δικτύων, με την αύξηση της προβολής των ευκαιριών για ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ. Οι διαχειριστές δικτύων,

³¹ Οι κοιλάδες υδρογόνου είναι οικοσυστήματα υδρογόνου που καλύπτουν συγκεκριμένη γεωγραφία που εκτείνεται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο (π.χ. βιομηχανικό σύμπλεγμα, λιμένες, αερολιμένες κ.λπ.).

³² [ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ — Towards a roadmap for accelerating the deployment of Hydrogen Valleys across Europe: challenges and opportunities \(Προς έναν χάρτη πορείας για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των κοιλάδων υδρογόνου σ' ολόκληρη την Ευρώπη: προκλήσεις και ευκαιρίες\).](#)

³³ <https://www.eca.europa.eu/el/publications/SR-2024-11>.

³⁴ Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την αιολική ενέργεια [COM(2023) 669 final].

³⁵ Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα δίκτυα [COM(2023) 757 final].

τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και σε επίπεδο διανομής, είναι αντιμέτωποι με μια άνευ προηγουμένου αύξηση των επενδυτικών αναγκών, η οποία είναι επίσης αναγκαία για την επίτευξη του στόχου διασύνδεσης ύψους 15 % έως το 2030 και, ως εκ τούτου, με τον σχετικό όγκο κεφαλαιουχικών δαπανών. Όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, 584 δισ. EUR στις συνολικές επενδύσεις έως το 2030, εκ των οποίων επενδύσεις ύψους 375 έως 425 δισ. EUR σε δίκτυα διανομής. Η αναμενόμενη απότομη αύξηση των επενδύσεων στο δίκτυο ενδέχεται να θέσει υπό πίεση το τρέχον μοντέλο αναχρηματοδότησης αυτών των επενδύσεων μέσω των τιμολογίων κατανάλωσης.

Η **αναθεωρημένη οδηγία για το σύστημα εμπορίας εκπομπών (ΣΕΔΕ)** ενίσχυσε τη χρηματοδοτική στήριξη προς τα κράτη μέλη χαμηλότερου εισοδήματος για τον εκσυγχρονισμό των ενεργειακών τους συστημάτων και τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης μέσω του Ταμείου Εκσυγχρονισμού. Η συνολική στήριξη που παρέχεται από το Ταμείο αυτό αυξήθηκε σε 750 εκατομμύρια δικαιώματα, ποσότητα που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 110 εκατομμύρια δικαιώματα (η οποία αντιστοιχεί σε περίπου 60 δισ. EUR). Επίσης, τρία ακόμα κράτη μέλη κατέστησαν επιλέξιμα για το Ταμείο, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των δικαιούχων να ανέρχεται σε 13. Οι συνολικές εκταμιεύσεις από το Ταμείο Εκσυγχρονισμού, από τη σύστασή του, ανέρχονται σε περίπου 12,7 δισ. EUR.

2.3. Διαφοροποίηση του ενεργειακού μας εφοδιασμού μέσω ενισχυμένων εταιρικών σχέσεων

Η ΕΕ έχει διαφοροποιήσει τις εισαγωγές ενέργειας αντικαθιστώντας τον εφοδιασμό αερίου από τη Ρωσία με εισαγωγές από άλλους διεθνείς προμηθευτές, επωφελούμενη από την ύπαρξη αρκετών νέων τερματικών σταθμών πλωτών μονάδων αποθήκευσης και επαναεριοποίησης (FSRU) και την ενίσχυση των διευρωπαϊκών δικτύων αερίου.

Μεταξύ του 2022 και του 2024 ανατέθηκε η υλοποίηση **δώδεκα νέων τερματικών σταθμών ΥΦΑ και έξι έργων επέκτασης**, αριθμοί που αποτελούν ρεκόρ. Συνολικά, τα έργα αυτά αναμένεται να αυξήσουν τη δυναμικότητα εισαγωγής ΥΦΑ της ΕΕ κατά 70 bcm έως το 2024. **Η Νορβηγία και οι ΗΠΑ έχουν καταστεί οι μεγαλύτεροι προμηθευτές αερίου της ΕΕ** —όσον αφορά το αέριο αγωγών και το ΥΦΑ, αντίστοιχα— προμηθεύοντας το 34 % και το 18 % των εισαγωγών αερίου στην ΕΕ το 2024 έως τον Ιούνιο³⁶.

Η συγκέντρωση της ζήτησης και οι από κοινού αγορές φυσικού αερίου συνεχίστηκαν το 2024 στο πλαίσιο του **AggregateEU**. Ο μηχανισμός ήταν γενικά επιτυχημένος, προσελκύοντας πάνω από 180 εταιρείες και συνδέοντας Ευρωπαίους αγοραστές με εξωτερικούς προμηθευτές για περισσότερα από 75 bcm φυσικού αερίου μεταξύ του 2023 και του 2024. Με βάση αυτήν την επιτυχία, η συγκέντρωση της ζήτησης και οι από κοινού αγορές ενσωματώθηκαν ως μόνιμο προαιρετικό εργαλείο στο πλαίσιο της **δέσμης μέτρων για την αγορά υδρογόνου και απανθρακοποιημένων αερίων**. Τον Ιούνιο του 2024 η Επιτροπή δρομολόγησε την προμήθεια παρόχου ΤΠ για μια μόνιμη **ευρωπαϊκή πλατφόρμα πολλαπλών προϊόντων** με σκοπό την από κοινού αγορά στρατηγικών βασικών προϊόντων, η οποία θα περιλαμβάνει τον μελλοντικό προαιρετικό μηχανισμό για το φυσικό αέριο, το χωριστό πιλοτικό έργο για το **υδρογόνο** και έναν νέο μηχανισμό για τις **στρατηγικές πρώτες ύλες**.

Η Επιτροπή εργάστηκε επίσης για την ενίσχυση των σχέσεων με **διεθνείς εταίρους** με στόχο την αντιμετώπιση των αναγκών που προκύπτουν από τη μείωση των εισαγωγών ρωσικού αερίου. Η ΕΕ υπέγραψε 14 μνημόνια συμφωνίας (ΜΣ) με χώρες στην περιοχή άμεσης γειτονίας της (Αίγυπτος, Μαρόκο, Νορβηγία, Ουκρανία) και πέραν αυτής (Αζερμπαϊτζάν, Αργεντινή, Ιαπωνία, Καζακστάν, Ναμίμπια και Ουρουγουάη). Συστάθηκε επίσης **στρατηγική εταιρική σχέση με την Ουκρανία** για τα

³⁶ Εξασφαλίζουμε το μέλλον μας — Ο κλιματικός στόχος της Ευρώπης για το 2040 και η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, με την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, δίκαιης και ευημερούσας κοινωνίας [COM(2024) 63 final].

ανανεώσιμα αέρια και στις 2 Φεβρουαρίου 2023 υπογράφηκε το μνημόνιο συμφωνίας για τη στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ–Ουκρανίας για το βιομεθάνιο, το υδρογόνο και άλλα συνθετικά αέρια.

Η Επιτροπή και ο Οργανισμός Εφοδιασμού της Ευρατόμ (ESA) συνέχισαν να επιδιώκουν την επίτευξη του στόχου διαφοροποίησης του εφοδιασμού όσον αφορά τα πυρηνικά καύσιμα, τις σχετικές υπηρεσίες κύκλου πυρηνικών καυσίμων και τα ανταλλακτικά. Το 2023 και το 2024 τέθηκαν σε λειτουργία δύο νέοι ευρωπαϊκού τύπου πυρηνικοί αντιδραστήρες πεπιεσμένου ύδατος (EPR) στην ΕΕ, οι οποίοι θα είναι σε θέση να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια χωρίς ανθρακούχες εκπομπές για την κάλυψη της κατανάλωσης 6 εκατομμυρίων κατοικιών. Επίσης, τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους η Επιτροπή δρομολόγησε την **ευρωπαϊκή βιομηχανική συμμαχία για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες**, με τη συμμετοχή περίπου 300 μελών που έχουν ως στόχο να διευκολύνουν την υλοποίηση των πρώτων έργων μικρών δομοστοιχειωτών αντιδραστήρων στην Ευρώπη έως τις αρχές της δεκαετίας του 2030. Επιπρόσθετα, το **πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ** στηρίζει δύο έργα που συμβάλλουν στην ταχεία και ασφαλή ανάπτυξη και εγκατάσταση μιας ευρωπαϊκής λύσης καυσίμων για τον λεγόμενο ενεργειακό αντιδραστήρα πεπιεσμένου ύδατος (VVER) με σκοπό τη διευκόλυνση της απομάκρυνσης από τα ρωσικά καύσιμα και την προώθηση της ασφάλειας του εφοδιασμού με πυρηνικά καύσιμα.

Από την έναρξη της πλήρους κλίμακας εισβολής της Ρωσίας, η στήριξη προς την Ουκρανία αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και η Επιτροπή συνέχισε να παράσχει την αταλάντευτη στήριξή της στον ενεργειακό τομέα της Ουκρανίας για να διασφαλίσει τη λειτουργία του παρά τις συνεχείς επιθέσεις κατά υποδομών. Έως τις 31 Ιουλίου 2024 πάνω από το 40 % του συνόλου των δωρεών των κρατών μελών προοριζόταν για τον τομέα της ενέργειας. Έχουν σταλεί πάνω από 8 189 ηλεκτρογεννήτριες και 3 348 μετασχηματιστές, καθώς και εκατομμύρια τεμάχια ενεργειακού εξοπλισμού, και η συνολική συνεισφορά του **μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης** εκτιμάται ότι υπερβαίνει τα 900 εκατ. EUR.

Το **Ταμείο Ενεργειακής Στήριξης της Ουκρανίας (UESF)**, το οποίο συστάθηκε υπό την αιγίδα της Επιτροπής και τελεί υπό τη διαχείριση της Γραμματείας της Ενεργειακής Κοινότητας, έχει καθιερωθεί ως βασικό εργαλείο στήριξης για την προμήθεια ενεργειακού εξοπλισμού και είχε κινητοποιήσει πάνω από 500 εκατ. EUR έως τον Αύγουστο του 2024. Η διευκόλυνση της ΕΕ για την Ουκρανία, με προϋπολογισμό ύψους 50 δισ. EUR, η οποία υποστηρίζεται από το σχέδιο για την Ουκρανία, θα παρέχει σταθερή χρηματοδότηση για τη στήριξη της ανάκαμψης της Ουκρανίας και την ενίσχυση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης έως το 2027. Το 2022 ο συγχρονισμός των δικτύων της Ουκρανίας και της Μολδαβίας με το ηπειρωτικό ευρωπαϊκό δίκτυο σταθεροποίησε το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας της Ουκρανίας κατά τους πρώτους μήνες του πολέμου. Σήμερα, αυτό διευκολύνει τη στενή συνεργασία με το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας για τη διασφάλιση και την αύξηση της δυναμικότητας για ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία σήμερα ορίζεται σε 1,7 GW για την εμπορική αγορά. Έδωσε επίσης στην Ουκρανία τη δυνατότητα να πραγματοποιεί εισαγωγές έκτακτης ανάγκης, ιδίως μετά τις πρόσφατες επιθέσεις στις ενεργειακές υποδομές της. Συνολικά, πραγματοποιείται στενός συντονισμός με τους εταίρους (ιδίως τις ΗΠΑ) σε θέματα εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και αποκατάστασης για την παροχή επαρκούς παραγωγής για την επόμενη χειμερινή περίοδο. Με ενωσιακή επιχορήγηση ύψους 96 εκατ. EUR και συνεισφορές κρατών μελών και ιδιωτικών χορηγών μέσω του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης, αναμένεται να αποκατασταθεί δυναμικότητα της τάξης των 2,7 GW. Το εθνικό σχέδιο της Ουκρανίας για την ενέργεια και το κλίμα θα αποτελέσει βασικό στρατηγικό έγγραφο για τον μετασχηματισμό του ενεργειακού και του οικονομικού τομέα της Ουκρανίας, την ευθυγράμμιση της με τα πρότυπα της ΕΕ και τη στήριξη της προσχώρησής της στην ΕΕ.

Το 2023 η ΕΕ χορήγησε επίσης 1 δισ. EUR στα Δυτικά Βαλκάνια στο πλαίσιο δέσμης μέτρων στήριξης του τομέα της ενέργειας για να βοηθήσει την περιοχή να αντιμετωπίσει την ενεργειακή κρίση.

2.4. Ανταγωνιστικότητα και ο τομέας των καθαρών μορφών ενέργειας

Η μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας είναι καίριας σημασίας για ασφαλή, βιώσιμη, ανταγωνιστική και οικονομικά προσιτή ενέργεια για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, για τη διατήρηση της βιομηχανίας και των θέσεων εργασίας στην Ευρώπη και για την οικονομική ασφάλεια της Ευρώπης. Παρόλο που τα μέτρα πολιτικής μείωσαν σημαντικά τις τιμές της ενέργειας από τα ανώτατα επίπεδα του 2022, οι τιμές λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας σε επιχειρήσεις στην ΕΕ εξακολουθούν να είναι 2 έως 3 φορές υψηλότερες απ' ό,τι στις ΗΠΑ (2021 έως 2023), ενώ ιστορικά ήταν 1,5 έως 2 φορές υψηλότερες από τις τιμές των ΗΠΑ. Οι τιμές του αερίου είναι 3 έως 6 φορές υψηλότερες από τις τιμές στις ΗΠΑ, ενώ ιστορικά ήταν 2 έως 3 φορές υψηλότερες.

Η μεγάλη διαφορά των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας για τη βιομηχανία της ΕΕ σε σύγκριση με χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Κίνα θέτει υπό αμφισβήτηση την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, ιδίως για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες, και ενέχει κίνδυνο αύξησης των κρίσιμων εξαρτήσεων. **Είναι υψίστης σημασίας να επιταχυνθεί η ανάπτυξη ανταγωνιστικής καθαρής ενέργειας για να παρέχεται στους πολίτες και στις επιχειρήσεις μας οικονομικά προσιτή ενέργεια.** Η ΕΕ έχει λάβει μέτρα για τη διαρθρωτική μείωση των τιμών της ενέργειας, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης ενοποίησης της αγοράς, των επενδύσεων σε διασυννοριακές διασυνδέσεις και της πρόσφατης μεταρρύθμισης του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (EMD), η οποία αποτελεί θεμελιώδες βήμα για την επιτάχυνση της ανάπτυξης και της ενσωμάτωσης περισσότερων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό σύστημα, την προώθηση της σταθερότητας, της προβλεψιμότητας και της προσιτότητας των τιμών της ενέργειας και, ως εκ τούτου, τη συμβολή στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ.

Η ανταγωνιστικότητα θα εξακολουθήσει να αποτελεί βασικό στόχο κατά τα επόμενα έτη, ενώ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε τη σύναψη νέας **ευρωπαϊκής συμφωνίας για την ανταγωνιστικότητα**. Στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της, η πρόεδρος της Επιτροπής, κα von der Leyen, παρουσίασε μια νέα **συμφωνία για καθαρή βιομηχανία** (Clean Industrial Deal) για τον συνδυασμό της απανθρακοποίησης και της ανταγωνιστικότητας. Αυτή θα εστιάσει πλήρως στη στήριξη και τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την άνθηση των επιχειρήσεων στην Ευρώπη, μεταξύ άλλων μέσω της απλούστευσης του κανονιστικού περιβάλλοντος, της μείωσης του ενεργειακού κόστους, των επενδύσεων σε καθαρές τεχνολογίες και της διασφάλισης της πρόσβασης σε φθινό, βιώσιμο και ασφαλή ενεργειακό εφοδιασμό και πρώτες ύλες. Η **έκθεση του Mario Draghi** σχετικά με την ανταγωνιστικότητα και η **έκθεση του Enrico Letta** με τίτλο «*Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*» (Ενδυνάμωση της ενιαίας αγοράς για την επίτευξη βιώσιμου μέλλοντος και ευημερίας για όλους τους πολίτες της ΕΕ) τόνισαν επίσης, μεταξύ άλλων, την ανάγκη να ενισχυθεί η διάσταση της ενιαίας αγοράς για την ενέργεια και τη σημασία των **επενδύσεων στα δίκτυα υποδομών της Ευρώπης**, με την ενίσχυση των διασυννοριακών διασυνδέσεων, την αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και τη διεύρυνση των επιλογών ενεργειακού εφοδιασμού για τη βιομηχανία.

Με βάση τον έλεγχο της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων σχεδιασμού, υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα, η Επιτροπή εντόπισε διάφορες βασικές δράσεις στα σχέδια εξορθολογισμού με στόχο τον προσδιορισμό νέων μέτρων μείωσης του φόρτου που συνεπάγεται η υποβολή εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένων της κατάργησης των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων σχετικά με τα αποθέματα πετρελαίου³⁷, της επανεξέτασης της

³⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 και το άρθρο 9 παράγραφος 4 της οδηγίας 2009/119/ΕΚ του Συμβουλίου [[Οδηγία - 2009/119 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)] και το άρθρο 26 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 [[Κανονισμός - 2018/1999 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)].

νομοθεσίας για την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο³⁸ και της τριτογενούς νομοθεσίας βάσει της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και του κανονισμού για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας³⁹. Οι δράσεις αυτές συμπληρώνονται από διάφορα μέτρα στήριξης για τη διευκόλυνση της συμμόρφωσης. Στα σχέδια εξορθολογισμού επισημάνθηκε επίσης η πιθανή αναθεώρηση του κανονισμού για τη διακυβέρνηση ως μέσου για την περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας.

Το τρέχον γεωπολιτικό πλαίσιο έχει αυξήσει τη σημασία της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας στη **βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών**, η οικονομική σημασία της οποίας αυξάνεται επίσης έντονα, καθώς η παγκόσμια αγορά βασικών τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών μαζικής παραγωγής αναμένεται να τριπλασιαστεί έως το 2030, με ετήσια αξία περίπου 600 δισ. EUR. Οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές αντιμετωπίζουν έντονο ανταγωνισμό σε αυτές τις αναπτυσσόμενες παγκόσμιες αγορές. Οι ενεργειακές τεχνολογίες είναι ένας από τους δέκα κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς για την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ⁴⁰.

Με την **πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών** και την **πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες**, η ΕΕ έλαβε μέτρα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας των αλυσίδων εφοδιασμού των Ευρωπαίων κατασκευαστών τεχνολογιών καθαρής ενέργειας. Η ανθεκτικότητα των μελλοντικών ενεργειακών συστημάτων θα μετρηθεί με την ασφαλή πρόσβαση στις τεχνολογίες που θα τροφοδοτούν τα εν λόγω συστήματα —ανεμογεννήτριες, ηλεκτρολυτικές κυψέλες, συσσωρευτές, ηλιακά φωτοβολταϊκά, αντλίες θερμότητας, τεχνολογίες δικτύου και άλλα. Η πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών θα βοηθήσει την ΕΕ να διαφοροποιήσει τις πηγές εφοδιασμού της για καθαρές τεχνολογίες και να αναπτύξει ισχυρή εγχώρια ικανότητα παραγωγής καθαρών τεχνολογιών, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα, κατά την προσπάθεια επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Από το 2022 το Ταμείο Καινοτομίας στηρίζει την ανάπτυξη της παραγωγής καθαρών τεχνολογιών με ειδικό κονδύλιο του προϋπολογισμού στις ετήσιες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Οι τεχνολογίες καθαρής ενέργειας που υποστηρίζονται ήδη από το Ταμείο Καινοτομίας αναμένεται να επιφέρουν σημαντική αύξηση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής από ηλιακή ενέργεια και της δυναμικότητας των συσσωρευτών και των ηλεκτρολυτικών κυψελών. Η **πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)** συμβάλλει στην ανάπτυξη και την παραγωγή προηγμένων καθαρών τεχνολογιών στην ΕΕ, μειώνοντας τις στρατηγικές εξαρτήσεις και ενισχύοντας την ευρωπαϊκή καινοτομία στις εν λόγω κρίσιμες τεχνολογίες.

Καθώς η ΕΕ σημειώνει πρόοδο προς ένα μέλλον μηδενικών καθαρών εκπομπών, θα είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν οι **αναδυόμενες εξαρτήσεις από κρίσιμα υλικά** και πυρηνικά καύσιμα, ώστε να καταστεί δυνατή η ενεργειακή μετάβαση και να κατοχυρωθεί η οικονομική ασφάλεια της ΕΕ.

Οι **στρατηγικές εταιρικές σχέσεις για τις αξιακές αλυσίδες βιώσιμων πρώτων υλών** που συνάπτει η ΕΕ με τρίτες χώρες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής διάστασης της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες για τη διασφάλιση και τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού της ΕΕ με κρίσιμες πρώτες ύλες, διασφαλίζοντας παράλληλα την τοπική προστιθέμενη αξία στις χώρες-εταίρους. Μέχρι

³⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1938 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 [[Κανονισμός - 2017/1938 - EL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)].

³⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1227/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (<http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>).

⁴⁰ Όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα της σύστασης της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με τους κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς για την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ.

σήμερα η ΕΕ έχει υπογράψει 14 στρατηγικές εταιρικές σχέσεις⁴¹. Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος ως προς τη διαφοροποίηση των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες μέσω επτά νέων, αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων, μεταξύ άλλων με ζωτικής σημασίας χώρες-εταίρους στον τομέα της ενέργειας, όπως την Αυστραλία, τη Νορβηγία ή τη Σερβία⁴². Η **ομάδα που συγκάλεσε ο ΟΗΕ για τα κρίσιμα ορυκτά ενεργειακής μετάβασης**, η οποία δρομολογήθηκε τον Απρίλιο του 2024 υπό τη συμπροεδρία των υπηρεσιών της Επιτροπής, θα φέρει σε επαφή κυβερνήσεις και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στις εξορυκτικές βιομηχανίες για την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, τη διαφάνεια, τις επενδύσεις και την αειφορία σε αλυσίδες εφοδιασμού κρίσιμων ορυκτών, ώστε να διασφαλιστεί ότι η αυξανόμενη ζήτηση για κρίσιμα ορυκτά δεν θα επιδεινώσει τις γεωπολιτικές εντάσεις, αλλά, αντίθετα, θα προωθήσει μια δίκαιη και ισόρροπη ενεργειακή μετάβαση.

Κατά τη μετάβαση προς μια πιο πράσινη οικονομία, οι **δεξιότητες αποτελούν σημαντικό παράγοντα διευκόλυνσης της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας της Ευρώπης**, καθώς η μετάβαση σε τεχνολογίες καθαρής ενέργειας απαιτεί εργατικό δυναμικό με πρόσθετες δεξιότητες σε σύγκριση με τους παραδοσιακούς τομείς ενέργειας. Σύμφωνα με την πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών, **ευρωπαϊκές ακαδημίες της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών**⁴³ είτε έχουν ήδη δρομολογηθεί είτε βρίσκονται σε στάδιο σύστασης για την αντιμετώπιση του ζητήματος με την ανάπτυξη μαθησιακού περιεχομένου στα κράτη μέλη σε τομείς όπως η ηλιακή ενέργεια, το υδρογόνο και οι συσσωρευτές, ενώ στο μέλλον θα ακολουθήσουν περαιτέρω ακαδημίες στους τομείς των πρώτων υλών και της αιολικής ενέργειας. Οι ακαδημίες βασίζονται σε πρωτοβουλίες, όπως τα σχέδια στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες⁴⁴ και το σύμφωνο της ΕΕ για τις δεξιότητες⁴⁵, με 3 σχετικές συμπράξεις δεξιοτήτων μεγάλης κλίμακας στο οικοσύστημα της ανανεώσιμης ενέργειας. Η διασφάλιση της απόκτησης των αναγκαίων δεξιοτήτων από το εργατικό δυναμικό θα καταστήσει δυνατή την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού απασχόλησης βάσει των στόχων του REPowerEU, οι οποίοι εκτιμάται ότι θα δημιουργήσουν πάνω από 3,5 εκατομμύρια θέσεις εργασίας έως το 2030⁴⁶.

3. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΓΙΑ ΤΟ 2030

3.1. Απανθρακοποίηση

⁴¹ Μέχρι σήμερα έχουν υπογραφεί στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με την Αργεντινή, την Αυστραλία, τη Γροιλανδία, τη Ζάμπια, τον Καναδά, το Καζακστάν, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Ναμίμπια, τη Νορβηγία, το Ουζμπεκιστάν, την Ουκρανία, τη Ρουάντα, τη Σερβία, τη Χιλή.

⁴² Το 2024 σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος ως προς τη διαφοροποίηση των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού κρίσιμων πρώτων υλών, σύμφωνα με την εξωτερική ενεργειακή στρατηγική της ΕΕ, μέσω πέντε νέων, αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων που συστάθηκαν πρόσφατα με χώρες όπως η Αυστραλία, η Νορβηγία και η Σερβία. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις είναι επίσης στρατηγικής σημασίας για τη σταδιακή κατάργηση άλλων ενεργειακών εξαρτήσεων της ΕΕ.

⁴³ Πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών.

⁴⁴ Σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και κοινωνική ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

⁴⁵ Σύμφωνο για τις δεξιότητες — Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και κοινωνική ένταξη — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

⁴⁶ Για περισσότερες πληροφορίες: Σύμφωνο για τις δεξιότητες, [Δρομολόγηση μεγάλης κλίμακας σύμπραξης δεξιοτήτων στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας \(europa.eu\).](#)

Το 2022⁴⁷ οι **καθαρές εγχώριες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου**, συμπεριλαμβανομένων της χρήσης γης, της αλλαγής χρήσης γης και της δασοκομίας (LULUCF) και εξαιρουμένων των εκπομπών από τις διεθνείς μεταφορές, **μειώθηκαν κατά 2,5 % σε σύγκριση με το 2021**⁴⁸. Αυτό συνιστά μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 32,5 % σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 1990. Κατά την ίδια περίοδο σημειώθηκε μικρή μείωση των αναφερθεισών καθαρών απορροφήσεων αερίων του θερμοκηπίου από τον τομέα LULUCF κατά 4 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου CO₂ σε σύγκριση με το 2021.

Όσον αφορά τις εκπομπές που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, τα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη της ΕΕ έως τις 2 Απριλίου 2024 δείχνουν μείωση των εκπομπών κατά 15,5 % το 2023 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2022. Με την εξέλιξη αυτήν, οι εκπομπές του ΣΕΔΕ βρίσκονται πλέον περίπου κατά 47 % κάτω από τα επίπεδα του 2005 και έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος για την επίτευξη του στόχου μείωσης τους κατά 62 % το 2030.

Ωστόσο, οι προβλέψεις για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε ολόκληρη την οικονομία, οι οποίες υποβλήθηκαν πρόσφατα από τα κράτη μέλη, αναμένεται να δείξουν **ορισμένο βαθμό απόκλισης από τη φιλοδοξία της ΕΕ για το κλίμα**. Για να παραμείνει σε τροχιά επίτευξης του στόχου μείωσης των εκπομπών στην ΕΕ για το 2030 και κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, η ΕΕ πρέπει να επιταχύνει τον ρυθμό των αλλαγών και να αυξήσει την εστίαση σε τομείς όπου οι απαιτούμενες μειώσεις εκπομπών είναι σημαντικές (π.χ. κτίρια και μεταφορές), καθώς και να αντιστρέψει την πτωτική τάση της καθαρής καταβόθρας στον τομέα LULUCF. Το **νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης** και η εφαρμογή του είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων LULUCF, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την εξάλειψη των αναπόφευκτων εκπομπών από τομείς στους οποίους οι εκπομπές είναι δύσκολο να μειωθούν και για την ενίσχυση της προσαρμογής.

Η αξιολόγηση των προσχεδίων των επικαιροποιημένων ΕΣΕΚ τον Δεκέμβριο του 2023 δείχνει ότι τα κράτη μέλη έχουν κάνει ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά αυτό δεν επαρκεί ακόμη για τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030. Τα προσχέδια των επικαιροποιημένων ΕΣΕΚ επιφέρουν μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 51 %, με αποτέλεσμα να υπάρχει έλλειμμα 4 εκατοστιαίων μονάδων. Αυτό αντικατοπτρίζεται επίσης στα ελλείμματα ως προς την επίτευξη των στόχων για τον επιμερισμό των προσπαθειών και τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοκομία για το 2030, κάτι που καταδεικνύει την ανάγκη για αυστηρότερα μέτρα και εφαρμογή στα τελικά ΕΣΕΚ ώστε να παραμείνουν σε πορεία επίτευξης των στόχων για το 2030. Επιπρόσθετα, λίγα μόνο κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει στα προσχέδια των οικείων επικαιροποιημένων ΕΣΕΚ λεπτομερή σχέδια ώστε να ληφθεί υπόψη η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της ανθεκτικότητας των ενεργειακών τους συστημάτων.

⁴⁷ Προσωρινά στοιχεία για το 2023 θα παρουσιαστούν στην έκθεση προόδου του 2024 σχετικά με τη δράση για το κλίμα.

⁴⁸ Οι εκπομπές και οι απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου για την περίοδο 1990-2022 βασίζονται στην απογραφή αερίων του θερμοκηπίου του 2024, όπως υποβλήθηκε από τα κράτη μέλη της ΕΕ στην Επιτροπή έως τις 15 Μαρτίου 2024. Ωστόσο, το χρονοδιάγραμμα υποβολής εκθέσεων απογραφής παρατείνεται κατ' εξαίρεση το 2024 έως το δεύτερο εξάμηνο του έτους, λόγω της υλοποίησης του εργαλείου υποβολής εκθέσεων βάσει του ενισχυμένου πλαισίου διαφάνειας (ETF) της Σύμβασης-Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC). Τα κράτη μέλη θα μπορούν να υποβάλουν επικαιροποιημένες τελικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) έως τις 15 Σεπτεμβρίου. Ως εκ τούτου, τα αριθμητικά στοιχεία ενδέχεται να αλλάζουν μετά από πιθανές νέες υποβολές που θα προκύψουν από μεταγενέστερες επανεξετάσεις. Μαζί με τα συγκεντρωτικά δεδομένα για τις εκπομπές σε επίπεδο ΕΕ, η απογραφή αερίων του θερμοκηπίου θα υποβληθεί στην UNFCCC δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 έως τις 15 Δεκεμβρίου 2024.

Το 2022⁴⁹ η ΕΕ πέτυχε μερίδιο **ανανεώσιμης ενέργειας 23,0 %** στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, αυξημένο κατά 1,1 εκατοστιαίες μονάδες **σε σύγκριση με το 2021** (21,9 %)⁵⁰. Στο πλαίσιο της πορείας προς το 2030, το μερίδιο του 2022 είναι ελαφρώς υψηλότερο από τον στόχο για μερίδιο 22,2 % βάσει της δεσμευτικής ενδιάμεσης πορείας για το 2022 με βάση τον προηγούμενο στόχο του 32 % για το 2030⁵¹.

Κατά μέσο όρο, το συνολικό μερίδιο της ανανεώσιμης ενέργειας αυξάνεται κατά 0,7 εκατοστιαίες μονάδες ετησίως κατά τα τελευταία 10 έτη. Η πρόοδος ήταν σημαντική στον **τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας**, με αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από το 25,1 % το 2012 στο 41,2 % το 2022. Η πρόοδος στον τομέα της **θέρμανσης και ψύξης** (από 18,6 % σε 24,9 %) **και των μεταφορών** (από 5,8 % σε 9,6 %) ήταν πιο συγκρατημένη. Για την επίτευξη του νέου στόχου της ΕΕ για 42,5 % έως το 2030 (και του ακόμα πιο φιλόδοξου στόχου για 45 %) θα απαιτηθεί πολύ ταχύτερη μεγέθυνση τα επόμενα έτη. Η αξιολόγηση από την Επιτροπή των προσχεδίων των επικαιροποιημένων ΕΣΕΚ εντόπισε έλλειμμα φιλοδοξίας όσον αφορά την κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030, με συνεισφορές κατά 3-4 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερες από τον αναθεωρημένο δεσμευτικό στόχο της ΕΕ για 42,5 %⁵².

Τα μερίδια της ανανεώσιμης ενέργειας το 2022 συνεχίζουν να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, αντικατοπτρίζοντας τις διαφορετικές αφετηρίες και τους διαφορετικούς εθνικούς στόχους που τέθηκαν για κάθε κράτος μέλος στην αρχική οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και τις εθνικές συνεισφορές που καθορίζονται στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Η Σουηδία πέτυχε το υψηλότερο μερίδιο ανανεώσιμης ενέργειας το 2022 (66 %), και ακολουθούν η Φινλανδία (47,9 %), η Λετονία (43,3 %) και η Δανία (41,6 %). Με μερίδια κάτω του 14 %, το Βέλγιο, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο και η Μάλτα είχαν τα χαμηλότερα ποσοστά.

Λαμβανομένων υπόψη τόσο της εθνικής κατανάλωσης όσο και των στατιστικών μεταβιβάσεων που έχουν κοινοποιηθεί επί του παρόντος, **το μερίδιο τριών κρατών μελών εξακολουθούσε το 2022 να είναι χαμηλότερο από τον οικείο δεσμευτικό στόχο ανανεώσιμης ενέργειας για το 2020 βάσει της αρχικής οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: Γαλλία (2,7 εκατοστιαίες μονάδες κάτω από τον στόχο του 2020), Ιρλανδία (2 ε.μ.) και Αυστρία (0,2 ε.μ.)**. Κατά συνέπεια, τα εν λόγω κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν, εντός ενός έτους, πρόσθετα μέτρα για να καλύψουν τη διαφορά κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους⁵³. Επίσης, αρκετά κράτη μέλη **δεν πέτυχαν το σημείο αναφοράς τους για το έτος 2022**⁵⁴. Τα εν λόγω κράτη μέλη αναμένεται να εξηγήσουν στην επόμενη ολοκληρωμένη έκθεση προόδου τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να καλύψουν τη διαφορά.

Η Επιτροπή διοργανώνει, επί του παρόντος, τη δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του **μηχανισμού χρηματοδότησης της ΕΕ για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές**. Το Λουξεμβούργο θα συμμετάσχει εκ νέου ως συνεισφέρουσα χώρα επανεπενδύοντας τα μη εκταμιευθέντα 12,5 εκατ. EUR από την προηγούμενη δέσμευσή του και προσθέτοντας επιπλέον

⁴⁹ Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat είναι από το 2022.

⁵⁰ Με βάση τα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το εργαλείο SHARES της Eurostat.

⁵¹ Σημείο αναφοράς, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 του κανονισμού για τη διακυβέρνηση με βάση τον προηγούμενο στόχο σε επίπεδο ΕΕ πριν από την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

⁵² Η αξιολόγηση ενδέχεται να μεταβληθεί μετά τα τελικά επικαιροποιημένα ΕΣΕΚ που θα υποβληθούν από τα κράτη μέλη έως τις 30 Ιουνίου 2024.

⁵³ Σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 4 του κανονισμού για τη διακυβέρνηση.

⁵⁴ Ιρλανδία (έλλειμμα κατά 5,9 ε.μ.), Γαλλία (4,7 ε.μ.), Αυστρία (3,2 ε.μ.), Σλοβενία (2 ε.μ.), Ρουμανία (1,9 ε.μ.), Βέλγιο (1,2 ε.μ.), Κάτω Χώρες (1 ε.μ.) και Πολωνία (0,1 ε.μ.). Σημείο αναφοράς, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 του κανονισμού για τη διακυβέρνηση με βάση τον προηγούμενο στόχο σε επίπεδο ΕΕ πριν από την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

40 εκατ. EUR στον μηχανισμό. Οι χώρες υποδοχής είναι η Φινλανδία, στην οποία θα υλοποιηθούν έργα ηλιακής φωτοβολταϊκής ενέργειας, και η Εσθονία, όπου θα υλοποιηθούν χερσαία έργα αιολικής ενέργειας.

Από το 2021, ο **ΜΣΕ για την ενέργεια** διαθέτει ειδικό **σκέλος για διασυνοριακά έργα ανανεώσιμης ενέργειας**. Το 2023 η Επιτροπή διοργάνωσε δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την επικαιροποίηση του καταλόγου διασυνοριακών έργων ανανεώσιμης ενέργειας και για τη συγχρηματοδότηση έργων και μελετών. Η αξιολόγηση των εν λόγω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, αλλά ο αυξανόμενος αριθμός αιτήσεων δείχνει αύξηση της απορρόφησης κονδυλίων στο πλαίσιο του προγράμματος.

Στον τομέα των μεταφορών, εκδόθηκαν στα τέλη του 2023 οι κανονισμοί ReFuelEU Aviation και FuelEU Maritime, οι οποίοι προβλέπουν την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με ανανεώσιμα καύσιμα και καύσιμα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και την απανθρακοποίηση αυτών των δύο τομέων μεταφορών στους οποίους είναι δύσκολο να μειωθούν οι εκπομπές. Η Επιτροπή δρομολόγησε επίσης το 2022 τη βιομηχανική συμμαχία για την αξιακή αλυσίδα των ανανεώσιμων καυσίμων και των καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, η οποία αποτελεί μια νέα πρωτοβουλία ειδικά για την προώθηση της παραγωγής και προμήθειας καυσίμων για τα οποία οι αγορές βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο ωριμότητας και απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις για την επίτευξη των στόχων από το 2030 και μετά.

Η συμφωνηθείσα αναθεώρηση της **οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (UWWTD)** περιλαμβάνει νομικά δεσμευτικό στόχο για την επίτευξη ενεργειακής ουδετερότητας⁵⁵ στον τομέα έως το 2045 με ενδιάμεσους στόχους.

Τον Μάιο του 2024 εγκρίθηκε ο νέος **κανονισμός για το μεθάνιο**, ο οποίος θεσπίζει νέες απαιτήσεις για τη μέτρηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας.

Ενεργειακή απόδοση

Η ΕΕ πέτυχε τους στόχους **ενεργειακής απόδοσης** για το 2020, τόσο όσον αφορά την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας όσο και την τελική κατανάλωση ενέργειας. **Μετά από σημαντική ανάκαμψη το 2021, καθώς η ευρωπαϊκή οικονομία εξήλθε από το καθεστώς περιορισμού της κυκλοφορίας, το 2022 η ΕΕ κατόρθωσε να επιδείξει συστημική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας** που συνάδει με την πτωτική τάση των τελευταίων 15 ετών, η οποία αντικατοπτρίζει επίσης τη συλλογική προσπάθεια της ΕΕ να μειώσει τη ζήτηση ενέργειας μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Το 2022 η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας στην ΕΕ ανήλθε σε 1 257 εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (εκατ. ΤΙΠ), σημειώνοντας μείωση κατά 4,1 % σε σύγκριση με το 2021, **προσεγγίζοντας τον νέο στόχο των 992,5 εκατ. ΤΙΠ για το 2030, με μείωση της απόκλισης σε 26,7 % σε σχέση με τον στόχο του 2030.**

Η τελική κατανάλωση ενέργειας ανήλθε σε 940 εκατ. ΤΙΠ το 2022, σημειώνοντας μείωση κατά 2,8 % σε σύγκριση με το 2021. Το 2022 η τελική κατανάλωση ενέργειας απέκλινε κατά 23,3 % από τον νέο στόχο για το 2030 (763 εκατ. ΤΙΠ). Θα χρειαστεί περαιτέρω ενίσχυση των προσπαθειών ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη του στόχου μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά 11,7 % έως το 2030, δεδομένου ότι στο πλαίσιο της αξιολόγησης των προσχεδίων των επικαιροποιημένων ΕΣΕΚ που διενήργησε η Επιτροπή το 2023 σε επίπεδο ΕΕ διαπιστώθηκε μείωση μόνο κατά 5,8 % σε σύγκριση

⁵⁵ Η ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ισούται με την ενέργεια που χρησιμοποιείται σε σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων.

με τις προβλέψεις του 2030⁵⁶. Το 2022 η τελική κατανάλωση ενέργειας μειώθηκε κατά 19,6 εκατ. ΤΙΠ (-7,5 %) στον τομέα των οικιστικών κτιρίων της ΕΕ και κατά 8,7 εκατ. ΤΙΠ (-6,7 %) στον τομέα των υπηρεσιών, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2021. Ωστόσο, η μείωση οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στον ηπιότερο χειμώνα και στη μείωση της κατανάλωσης, και όχι στη βελτίωση των ίδιων των επιδόσεων των κτιρίων, κάτι που υποδηλώνει ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στην εφαρμογή των εθνικών μακροπρόθεσμων στρατηγικών ανακαίνισης. Στην πράξη, **τα ποσοστά ανακαίνισης και εξηλεκτρισμού του εξοπλισμού θέρμανσης σε όλους τους τομείς παραμένουν υπερβολικά χαμηλά και τα εθνικά μέτρα δεν επαρκούν για την επίτευξη απανθρακοποιημένου κτιριακού δυναμικού έως το 2050**, για την οποία θα είναι απολύτως απαραίτητη η ταχεία εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτεύχθηκε το 2021 με την εφαρμογή **καθεστώτων επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης**, εναλλακτικών μέτρων πολιτικής ή και των δύο, διάφορα κράτη μέλη ανέφεραν εξοικονόμηση μικρότερη από το 60 % της απαιτούμενης εξοικονόμησης, η οποία θα πρέπει να αντισταθμιστεί κατά τα υπόλοιπα έτη έως το 2030.

Ο οικολογικός σχεδιασμός και η ενεργειακή επισήμανση αποτελούν πρόσθετα βασικά μέσα πολιτικής που προωθούν την ενεργειακή απόδοση στην ΕΕ. Εκτιμάται ότι χάρη σε περίπου 50 κανονισμούς που καλύπτουν 30 ομάδες προϊόντων θα εξοικονομούνται ετησίως 1 418 TWh πρωτογενούς ενέργειας και 139 MtCO₂eq το 2030, καθώς και 157 δισ. EUR για τους πελάτες⁵⁷. Αυτό αντιστοιχεί περίπου στην κατανάλωση ενέργειας της Ισπανίας το 2022. Ο νέος κανονισμός για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα [κανονισμός (ΕΕ) 2024/1781] επεκτείνει το πιθανό πεδίο εφαρμογής πέραν των συνδεδεμένων με την ενέργεια προϊόντων και επιτρέπει τη θέσπιση νέων απαιτήσεων που εστιάζουν στην αποδοτική χρήση των πόρων, την κυκλικότητα και τη βιωσιμότητα.

Ωστόσο, έχουν προκύψει ανησυχίες σχετικά με τη συμμόρφωση των συνδεδεμένων με την ενέργεια προϊόντων με τις απαιτήσεις. Προκειμένου να εξασφαλιστούν τα ενεργειακά, περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη της πολιτικής, να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων και να προστατευτούν οι καταναλωτές, θα είναι ζωτικής σημασίας **να συνεχιστούν και να ενταθούν οι προσπάθειες για καλύτερη συμμόρφωση**, τόσο για τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα που κατασκευάζονται στην ΕΕ όσο και για τις εισαγωγές, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και σύμφωνα με την έκκληση της έκθεσης Letta για ενίσχυση της επιβολής της νομοθεσίας ώστε να διατηρηθεί η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς⁵⁸.

Η συμφωνηθείσα αναθεώρηση της **οδηγίας της ΕΕ για τις βιομηχανικές εκπομπές** στηρίζει καλύτερα τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της ΕΕ, ώστε να καταστούν, μεταξύ άλλων, ενεργειακά αποδοτικότερες, συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση της τριπλής πλανητικής κρίσης.

Ενεργειακή ασφάλεια

Μετά από δύο πολύ δύσκολα έτη, το 2022 και το 2023, το 2024 ήταν, μέχρι στιγμής, έτος σταθεροποίησης του ενεργειακού συστήματος της ΕΕ. **Η ασφάλεια του εφοδιασμού στον τομέα του αερίου έχει αυξηθεί σημαντικά** και τα βασικά μεγέθη της αγοράς είναι πλέον πολύ πιο σταθερά. Αυτό οφείλεται κυρίως στη μείωση της ζήτησης και στην περαιτέρω εφαρμογή του σχεδίου REPowerEU, το οποίο έδωσε στην ΕΕ τη δυνατότητα να μειώσει την εξάρτησή της από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα.

⁵⁶ Η αξιολόγηση ενδέχεται να μεταβληθεί μετά τα τελικά επικαιροποιημένα ΕΣΕΚ που θα υποβληθούν από τα κράτη μέλη έως τις 30 Ιουνίου 2024.

⁵⁷ Ecodesign Impact Accounting Overview Report 2023 (Έκθεση επισκόπησης της λογιστικής καταγραφής του αντίκτυπου του οικολογικού σχεδιασμού για το 2023), <https://europa.eu/!3cfvJd>.

⁵⁸ **Enrico Letta — Much more than a market (Πολλά περισσότερα από μια αγορά)** (Απρίλιος 2024) (europa.eu), ιδίως σ. 128-129.

Δεν σημειώθηκε τον περασμένο χειμώνα στην ΕΕ σημαντική διαταραχή του εφοδιασμού, παρά τη διακοπή λειτουργίας του αγωγού σύνδεσης της Βαλτικής μεταξύ Φινλανδίας και Εσθονίας και τη γεωπολιτική αναταραχή στη Μέση Ανατολή.

Η βελτίωση της ασφάλειας εφοδιασμού της ΕΕ με αέριο αντικατοπτρίζεται επίσης στην **απόφαση αρκετών κρατών μελών (Εσθονία, Φινλανδία, Σουηδία και Δανία) να μειώσουν τα επίπεδα κρίσης τους**. Επί του παρόντος, εξακολουθούν να υπάρχουν οκτώ κράτη μέλη σε επίπεδο έγκαιρης προειδοποίησης και ένα σε επίπεδο επιφυλακής⁵⁹. Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν και ένα ενισχυμένο πλαίσιο για την ασφάλεια του εφοδιασμού, η ΕΕ έχει προετοιμαστεί καλά για τον επόμενο χειμώνα και τη λήξη της συμφωνίας διαμετακόμισης αερίου μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας.

Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τους στρατηγικούς εταίρους της, ιδίως τα μέλη του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ), για τη διεθνή ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο. Το φθινόπωρο του 2023 ξεκίνησε πιλοτικό έργο για την ενίσχυση της επικοινωνίας για θέματα ασφάλειας του εφοδιασμού με αέριο στο πλαίσιο της ομάδας, με στόχο τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης των προβλημάτων και των επιπτώσεών τους στους εταίρους. Η Επιτροπή παρακολουθεί ενεργά και συζητά τη συμπεριφορά των διαφόρων παραγόντων στην αγορά της ΕΕ και στις παγκόσμιες αγορές ΥΦΑ.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής του Μαρτίου 2024 σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων επισημαίνονται οι αυξημένοι κίνδυνοι για την ενεργειακή ασφάλεια, ιδίως οι διαταραχές της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας λόγω θερμότητας, δασικών πυρκαγιών, ξηρασιών και πλημμυρών που επηρεάζουν την κορύφωση της ζήτησης, και στο σύνολό τους έχουν επίπτωση στην παραγωγή, την αποθήκευση, τη μεταφορά και τη διανομή⁶⁰. Ο σχεδιασμός σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους πρέπει να ενισχυθεί στο πλαίσιο του τομέα της ενέργειας.

Παρότι ορισμένα τοπικά συμβάντα, λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών (π.χ. χειμερινών καταιγίδων) ή αστοχίας σε ορισμένα στοιχεία υποδομής, είχαν ως αποτέλεσμα διαταραχές σε ορισμένες περιοχές, **κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους δεν παρατηρήθηκαν σημαντικά περιστατικά σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια ή προβλήματα επάρκειας που να απειλούν την ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια σε επίπεδο ΕΕ**. Λόγω της καλής συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε ολόκληρη την ΕΕ, αυτά τα τοπικά συμβάντα δεν επεκτάθηκαν. Η αύξηση της δυναμικότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές συμβάλλει στη διασφάλιση της τοπικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της μείωσης των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων στην ΕΕ. Ταυτόχρονα, η διαθεσιμότητα παραγωγής πυρηνικής ενέργειας ήταν ικανοποιητική μέχρι σήμερα, και το ίδιο μπορεί να λεχθεί και για την υδροηλεκτρική ενέργεια. Διενεργείται εκτίμηση των κινδύνων που προκύπτουν κατά τη χειμερινή περίοδο.

Στον τομέα της ενέργειας, **ο όγκος των περιστατικών κυβερνοασφάλειας παρέμεινε σταθερός, χωρίς να έχουν αναφερθεί αξιοσημείωτα συμβάντα ή περιστατικά με σημαντικό αντίκτυπο κατά το τελευταίο έτος**. Όσον αφορά τις υποδομές, η καλωδιακή ζεύξη μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας Estlink 2 μεταξύ Φινλανδίας και Εσθονίας αποσυνδέθηκε από το δίκτυο στις 26 Ιανουαρίου λόγω δυσλειτουργίας. Το καλώδιο αναμένεται να επισκευαστεί έως τα μέσα Σεπτεμβρίου. Η αναθεωρημένη οδηγία για την ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών (NIS 2) και η οδηγία για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων που εκδόθηκαν πρόσφατα θα συμβάλουν στην αύξηση της ανθεκτικότητας των ενεργειακών υποδομών. Επίσης, η Επιτροπή ανέλυσε τις εκθέσεις των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων στον τομέα της ενέργειας που διεξήγαγαν τα κράτη μέλη και

⁵⁹Ο κανονισμός για την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ενεργοποιούν τρία διαφορετικά επίπεδα κρίσης: «έγκαιρης προειδοποίησης» (είναι πιθανό να συμβεί ένα γεγονός), «επιφυλακής» (έχει επέλθει διαταραχή, αλλά η αγορά μπορεί να αντεπεξέλθει) και «έκτακτης ανάγκης» (ο εφοδιασμός με αέριο είναι ανεπαρκής και απαιτούνται μέτρα που δεν βασίζονται στην αγορά).

⁶⁰ COM(2024) 91 final.

πρότεινε δράσεις επακολούθησης στα κράτη μέλη, τα οποία θα αποφασίσουν σχετικά με τη μελλοντική πορεία.

Για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προστασίας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων των υποθαλάσσιων αγωγών, από υβριδικές απειλές και κυβερνοαπειλές, η Επιτροπή αναθεώρησε τη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα και το σχέδιο δράσης της τον Οκτώβριο του 2023.

Δεδομένης της σημαντικής κοινωνικής και οικονομικής σημασίας της ενεργειακής ασφάλειας, δίνεται ρητά προτεραιότητα στην ενέργεια και στο πλαίσιο της κοινής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπατού Εκπροσώπου για την οικονομική ασφάλεια. Από τον Ιούνιο του 2023 προτεραιότητα έχει δοθεί τόσο στην ανθεκτικότητα των αλυσίδων εφοδιασμού όσο και στη φυσική ασφάλεια και την κυβερνοασφάλεια των κρίσιμων υποδομών στο πλαίσιο της εν λόγω στρατηγικής.

3.4. Αγορές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής φτώχειας

Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή έχει ηγηθεί σημαντικών και εκτεταμένων μεταρρυθμίσεων στην οργάνωση της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας με τη μορφή της πρόσφατης μεταρρύθμισης του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, της δέσμης μέτρων για την απανθρακοποίηση των αγορών υδρογόνου και αερίου και της μεταρρύθμισης του κανονισμού για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας (REMIT). Όλες οι πρόσφατες δέσμες νομοθετικών μέτρων συνεπάγονται απαραίτητες εκτενείς αναθεωρήσεις της τριτογενούς νομοθεσίας ώστε να ενεργοποιηθούν οι αναγκαίες αλλαγές στην πράξη. Όσον αφορά το αέριο, αυτό αφορά τους τομείς της κατανομής δυναμικότητας, της διαχείρισης της συμφόρησης και της τιμολόγησης. Όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, αναπτύσσεται νέα τριτογενής νομοθεσία σχετικά με την απόκριση ζήτησης στις αγορές χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας και τη χρήση λύσεων ευελιξίας από τους διαχειριστές δικτύων. Για να ενισχυθεί περαιτέρω η ανάπτυξη ευελιξίας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, η Επιτροπή συνεργάστηκε στενά με τα κράτη μέλη ώστε να δοθεί συνέχεια στην εφαρμογή της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, ιδίως των διατάξεων που σχετίζονται με την ευελιξία στην πλευρά της ζήτησης.

Έχουν θεσπιστεί διάφορες βασικές πολιτικές με σκοπό τον προσδιορισμό και την επιτάχυνση της ανάπτυξης διασυνοριακών και εθνικών υποδομών. Το ευρωπαϊκό δίκτυο διαχειριστών δικτύων υδρογόνου δημιουργήθηκε για την ανάπτυξη αμερόληπτων και στοχευμένων δεκαετών προγραμμάτων ανάπτυξης δικτύων υδρογόνου της ΕΕ. Εγκρίθηκαν το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα δίκτυα και ο πρώτος κατάλογος έργων κοινού και αμοιβαίου ενδιαφέροντος και θεσπίστηκαν διατάξεις για την επιτάχυνση της αδειοδότησης μέσω κανονισμών έκτακτης ανάγκης, καθώς και των απαιτήσεων της αναθεωρημένης οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (RED III) και των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της ενέργειας (ΔΕΔ-Ε).

Όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια, το 2023 το 10,6 % του πληθυσμού της ΕΕ δήλωσε ότι δεν ήταν σε θέση να διατηρήσει το σπίτι του επαρκώς ζεστό. Σε σύγκριση με το 2022, το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 1,3 εκατοστιαίες μονάδες⁶¹, σε ένα πλαίσιο ενεργειακής κρίσης και πληθωρισμού. Η κατάσταση διέφερε μεταξύ των χωρών της ΕΕ που προωθούσαν μέτρα για την προστασία των νοικοκυριών⁶². Η νέα νομοθεσία για την αγορά ενέργειας θα παρέχει καλύτερη προστασία στα ευάλωτα νοικοκυριά και σε όσους πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια έναντι τυχόν αποσύνδεσης. Σε περίπτωση

⁶¹ Πηγή [Έρευνα EU SILC](#).

⁶² Τα υψηλότερα ποσοστά ατόμων που δεν είναι σε θέση να διατηρήσουν το σπίτι τους επαρκώς ζεστό αναφέρθηκαν στην Ισπανία (20,8 %), την Πορτογαλία (20,8 %), τη Βουλγαρία (20,7 %) και τη Λιθουανία (20,0 %). Αντίθετα, το Λουξεμβούργο (2,1 %), η Φινλανδία (2,6 %), η Σλοβενία (3,6 %) και η Αυστρία (3,9 %) ανέφεραν τα χαμηλότερα ποσοστά.

κρίσης στις τιμές του φυσικού αερίου, τα μέτρα έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο ΕΕ μπορούν να συμβάλουν στην προστασία των καταναλωτών μέσω παρεμβάσεων στα ανώτατα όρια τιμών λιανικής. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αναλάβουν δράση για να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και να προστατεύσουν τους ευάλωτους καταναλωτές από το υπερβολικό κόστος, αντιμετωπίζοντας άμεσα την ενεργειακή φτώχεια.

Το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή το 2024, θα κινητοποιήσει τουλάχιστον 86,7 δισ. EUR από τα έσοδα του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την περίοδο 2026-2032, συμπεριλαμβανομένης συγχρηματοδότησης από τα κράτη μέλη σε ποσοστό 25 %, για να συμβάλει στην επίτευξη κοινωνικά δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα. Το Ταμείο θα χρηματοδοτήσει μέτρα και επενδύσεις που θα συγκεντρώσουν τα κράτη μέλη στα οικεία κοινωνικά σχέδια για το κλίμα έως τον Ιούνιο του 2025 και αναμένεται να συμβάλει στην αντιστάθμιση της αναμενόμενης αύξησης των ενεργειακών δαπανών λόγω της θέσπισης της τιμολόγησης του άνθρακα για τη θέρμανση και τις μεταφορές. Η Επιτροπή συγκρότησε ομάδα εμπειρογνομόνων, στην οποία η Επιτροπή και τα κράτη μέλη παρουσιάζουν ορθές πρακτικές και ανταλλάσσουν απόψεις σχετικά με την προετοιμασία του Ταμείου. Από τον Ιούνιο του 2024 η Επιτροπή παρέχει στήριξη σε 10 κράτη μέλη για την προετοιμασία των οικείων κοινωνικών σχεδίων για το κλίμα μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης.

Έρευνα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα

Οι κατασκευαστές της ΕΕ αντιμετωπίζουν αυξανόμενο ανταγωνισμό στον τομέα των τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών στις παγκόσμιες και εγχώριες αγορές. Σε σύγκριση με το 2022, το 2023 αυξήθηκε περισσότερο η αξία παραγωγής συσσωρευτών ιόντων λιθίου και αντλιών θερμότητας στην ΕΕ (περίπου 30 %), και ακολούθησαν οι κυψέλες καυσίμου (18 %), οι τεχνολογίες ωκεάνιας ενέργειας, τα βιοκαύσιμα (αιθανόλη) και η δέσμευση, χρήση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCUS) (σχεδόν 10 %)⁶³. Μολονότι οι συσσωρευτές ιόντων λιθίου είχαν την υψηλότερη αξία παραγωγής στην ΕΕ το 2023 (21 δισ. EUR), η ΕΕ είχε επίσης το μεγαλύτερο εμπορικό έλλειμμα στην τεχνολογία αυτή (σχεδόν 19 δισ. EUR). Τα ηλιακά φωτοβολταϊκά παρουσίασαν παρόμοιο έλλειμμα, αλλά με πολύ μικρότερη αξία παραγωγής στην ΕΕ (2,1 δισ. EUR). Στην περίπτωση των συσσωρευτών, το εμπορικό έλλειμμα αυξήθηκε κατά 21 % σε σύγκριση με το 2022, ενώ για τα ηλιακά φωτοβολταϊκά μειώθηκε κατά 13 %. Από τις τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών με εμπορικό πλεόνασμα το 2023, η σημαντικότερη ήταν η αιολική ενέργεια (1,7 δισ. EUR), τομέας στον οποίο οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 65 % και οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 50 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Το δεύτερο μεγαλύτερο πλεόνασμα καταγράφηκε στα δίκτυα θέρμανσης και ψύξης (1,3 δισ. EUR), και ακολούθησε η υδροηλεκτρική ενέργεια (0,2 δισ. EUR). Κατά την περίοδο 2021-2023 οι εξαγωγές στροφείων ανεμογεννητριών από την ΕΕ κατείχαν το μεγαλύτερο μερίδιο στις παγκόσμιες εξαγωγές της τεχνολογίας (67 %), ακολουθούμενες από τις τεχνολογίες ηλιακής θερμικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας με ποσοστό περίπου 40 %.

Η Επιτροπή αναθεώρησε το στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών το 2023 και το συμπεριέλαβε στην πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών, ενισχύοντας τον ρόλο του στην υλοποίηση του πυλώνα έρευνας, καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας της Ενεργειακής Ένωσης και αναγνωρίζοντας τη συμβολή του στην ανάπτυξη της παραγωγικής ικανότητας της ΕΕ στον τομέα των στρατηγικών τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών.

Η έρευνα και η καινοτομία εξακολουθούν να είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της μελλοντικής ανταγωνιστικότητας των εταιρειών της ΕΕ σε τεχνολογίες αιχμής της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεχιζόμενη εφαρμογή του σχεδίου δράσης της

⁶³ Υπολογισμοί για τις προσεχείς εκθέσεις του Παρατηρητηρίου Τεχνολογιών Καθαρής Ενέργειας (CETO) για το 2024. Για περισσότερες πληροφορίες: Παρατηρητήριο Τεχνολογιών Καθαρής Ενέργειας.

ΕΕ του 2022 για την ψηφιοποίηση του ενεργειακού συστήματος⁶⁴ συνέβαλε στην προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας στην ΕΕ, για παράδειγμα με την ανάπτυξη ενός ψηφιακού δίδυμου του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ και με τον καθορισμό δεικτών έξυπνων δικτύων για την προώθηση της ταχύτερης υιοθέτησης τεχνολογιών έξυπνων και καινοτόμων δικτύων.

Για να γεφυρωθεί το **χάσμα μεταξύ της έρευνας και καινοτομίας και της υιοθέτησης από την αγορά** σε τομείς καθαρής τεχνολογίας που είναι νέοι ή βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο, η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει **την έρευνα και καινοτομία**, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, μέσω του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών και των ομάδων εργασίας για την εφαρμογή του, για τον καθορισμό κοινών θεματολογίων έρευνας και καινοτομίας σε στρατηγικούς τομείς, όπως αυτού που δημοσιεύτηκε πρόσφατα για τις ηλιακές τεχνολογίες⁶⁵. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας να προωθηθούν εταιρικές σχέσεις με τους τομείς της βιομηχανίας και των μεταφορών για την επιτάχυνση της ανάπτυξης τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, την επιτάχυνση της διείσδυσης των αποτελεσμάτων της έρευνας και καινοτομίας στην αγορά και την ενίσχυση της μεταποιητικής βάσης της ΕΕ, για παράδειγμα με την ανάπτυξη ισχυρών δεσμών μεταξύ των ευρωπαϊκών πλατφορμών τεχνολογίας και καινοτομίας και των βιομηχανικών συμμαχιών (της ευρωπαϊκής συμμαχίας για τους συσσωρευτές, της ευρωπαϊκής συμμαχίας για το καθαρό υδρογόνο και της συμμαχίας στον κλάδο των ηλιακών φωτοβολταϊκών), για την προώθηση της ανάπτυξης βιώσιμων επενδυτικών έργων και παραγωγικής ικανότητας στον τομέα των τεχνολογιών καθαρής ενέργειας στην ΕΕ, καθώς και για την αντιμετώπιση φραγμών που δημιουργούνται στη μεγάλης κλίμακας ανάπτυξή τους λόγω της αγοράς, των ρυθμιστικών διατάξεων, των υποδομών και της τεχνολογίας. Το Ταμείο Καινοτομίας, με εκτιμώμενο προϋπολογισμό περίπου 40 δισ. EUR έως το 2030 από την πώληση δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ της ΕΕ, διαδραματίζει καίριο ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Οι διάλογοι για την καθαρή μετάβαση² με τη βιομηχανία και τους κοινωνικούς εταίρους συνέβαλαν στην ενίσχυση και τη στήριξη της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, συμβάλλοντας σε μια ενισχυμένη βιομηχανική προσέγγιση.

Παράλληλα οφέλη της ενεργειακής μετάβασης

Πέραν της απανθρακοποίησης, η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και η χρήση άκαυστων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συμβάλλουν στη μείωση της ρύπανσης σύμφωνα με τους στόχους που ορίζονται στο σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση⁶⁶, π.χ. με την αντιμετώπιση της **ατμοσφαιρικής ρύπανσης** και τη μείωση των σχετικών πρόωρων θανάτων και των επιπτώσεων στο οικοσύστημα. Ως εκ τούτου, τα φιλόδοξα μέτρα θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους που συνδέονται με τον καθαρό αέρα, συμπεριλαμβανομένων των πιο φιλόδοξων προτύπων ποιότητας του αέρα της αναθεωρημένης οδηγίας για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα. Οι (συνεχιζόμενες) αξιολογήσεις του κανονισμού για τη διακυβέρνηση και της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284 σχετικά με τις εθνικές δεσμεύσεις για τη μείωση των εκπομπών αποτελούν ευκαιρία για τον περαιτέρω εξορθολογισμό των δεσμών μεταξύ της πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα και της πολιτικής για τον καθαρό αέρα⁶⁷.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά τα τελευταία έτη η ΕΕ έχει αποδείξει ότι ανταποκρίνεται στις δεσμεύσεις της, αναλαμβάνοντας αποφασιστικές δράσεις για να κατοχυρώσει την ασφάλειά της, την πρόοδο ως προς τη μετάβαση σε

⁶⁴ COM(2022) 552 final.

⁶⁵ ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Solar energy joint research and innovation agenda with Member States in the context of the European Research Area (ERA) [Κοινό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας για την ηλιακή ενέργεια με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE)].

⁶⁶ COM(2021) 400.

⁶⁷ Περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία θα δημοσιευτούν στην επόμενη έκθεση παρακολούθησης και προοπτικών μηδενικής ρύπανσης που έχει προγραμματιστεί για το τέλος του 2024.

καθαρές μορφές ενέργειας και την αταλάντευτη αλληλεγγύη προς την Ουκρανία. Έχει ενεργήσει με ενότητα για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου REPowerEU, με σκοπό την οικοδόμηση ενός πιο ασφαλούς και απανθρακοποιημένου ενεργειακού συστήματος για όλους τους Ευρωπαίους.

Ο στόχος αυτός δεν είναι διόλου εύκολος, ιδίως δεδομένου του ταχέως εξελισσόμενου γεωπολιτικού πλαισίου και των άνευ προηγουμένου κρίσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Ωστόσο, όπως καταδεικνύεται από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση, η έγκαιρη και συντονισμένη δράση σε επίπεδο κρατών μελών, ΕΕ και πολιτών έχει αποτρέψει τις χειρότερες επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης με την εξοικονόμηση ενέργειας, τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού μας και την ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση των αιτίων των διαρθρωτικών αδυναμιών της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης των μέτρων για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και μιας πραγματικής ενεργειακής ένωσης, με επίκεντρο την αύξηση της καθαρής ενέργειας.

Σε έναν ολοένα και πιο διχασμένο γεωπολιτικά κόσμο, έχει έρθει στο προσκήνιο η σημασία ζητημάτων ασφάλειας του εφοδιασμού, ενεργειακής ασφάλειας, βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας, σε συνδυασμό με τις αυξανόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην ετοιμότητα εντός του ενεργειακού τομέα, όπως η πρόκληση για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας, τις μεταφορές και τον εφοδιασμό της ΕΕ με κρίσιμες πρώτες ύλες. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ ενέργησε γρήγορα, ενισχύοντας τις διεθνείς εταιρικές σχέσεις της και εγκρίνοντας την πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών και την πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, αλλά και καλώντας τους Mario Draghi και Enrico Letta να υποβάλουν εκθέσεις στρατηγικού προβληματισμού.

Με μια στέρεη βάση, διαμορφωμένη από την αδιάκοπη συνεργασία και αλληλεγγύη, η ΕΕ είναι καλύτερα προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει τις βαθιές αλλαγές και προκλήσεις που αναμένονται.

Ωστόσο, οι νέες και αναδυόμενες προκλήσεις, όπως το έλλειμμα φιλοδοξίας στους στόχους για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, η αύξηση της ενεργειακής φτώχειας, η διαφορά στις τιμές της ενέργειας σε σύγκριση με άλλους παγκόσμιους ανταγωνιστές και ο κίνδυνος νέων κρίσιμων στρατηγικών εξαρτήσεων επιτάσσουν, κατά τα επόμενα έτη, αποφασιστική απάντηση σε επίπεδο πολιτικής και ουσιαστική αλλαγή των προσπαθειών τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, μέσω μεγαλύτερου συντονισμού, ολοκλήρωσης της αγοράς και κοινής δράσης.

Η υποβολή των τελικών επικαιροποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ) από τα κράτη μέλη αποτελεί κρίσιμο ορόσημο εν προκειμένω, καθώς τα κράτη μέλη θα πρέπει να ανταποκριθούν στη φιλοδοξία των στόχων της ΕΕ για το 2030 και, παράλληλα, να επιταχύνουν περαιτέρω την υλοποίηση αυτών των στόχων και, ως εκ τούτου, βρίσκονται στο επίκεντρο της στρατηγικής της ΕΕ και των κρατών μελών για την επίτευξη των στόχων της Ενεργειακής Ένωσης. Στο πλαίσιο της αυξανόμενης εστίασης στην εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να εξασφαλίσουν επαρκές επίπεδο φιλοδοξίας και να διασφαλίσουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε τροχιά επίτευξης των συλλογικών στόχων της για την ενέργεια και το κλίμα για το 2030. Η Επιτροπή καλεί τα υπόλοιπα κράτη μέλη να υποβάλουν τα σχέδιά τους χωρίς καθυστέρηση, ώστε να καταστεί δυνατή η ταχεία και ολοκληρωμένη αξιολόγηση σε επίπεδο ΕΕ, και να αποδειχθούν, παράλληλα, ισχυρό εφαλτήριο για την αντιμετώπιση εμποδίων, τη συζήτηση βέλτιστων πρακτικών, τη βελτίωση του περιφερειακού συντονισμού και την ταχεία και ευέλικτη επίτευξη των στόχων μας για το 2030.